

# Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032



|                                   |                                                                                |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| Názov:                            | Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032 |
| Územné vymedzenie:                | Obec Gemerský Sad                                                              |
| Územný plán obce schválený (A/N): | Nie                                                                            |
| Dátum schválenia PHSR:            | 27.02.2026, uznesením č. 68/2026                                               |
| Dátum platnosti:                  | Od 01.03.2026 do 31.12.2032                                                    |
| Verzia <sup>1</sup> :             | 1.0                                                                            |
| Vypracoval:                       | <a href="http://www.dokumentypreobce.sk">www.dokumentypreobce.sk</a>           |

<sup>1</sup> Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

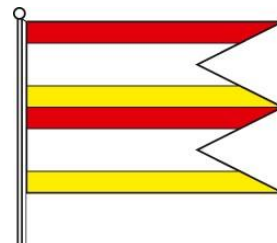


## Erb a vlajka obce

Erb obce



vlajka obce



### Blazón erbu:

V červenom štíte zlatý obrátený pluh bez kolieska so strieborným lemešom, prevýšený striebornou zlatostredou bez kališnou štvorlupeňovou ružou umiestnenou v hornej časti zlatej bordúry štíhleho srdca.

### Komentár:

Združený symbol pôvodne dvoch samostatných obcí - Mikolčany (poľnohospodársky motív podľa pečate obce z roku 1752) a Nováčany (rastlinný ornament ako alegória miestnej ľudovej kultúry, podľa pečate obce z poslednej tretiny 18. stor.).

## Základné údaje

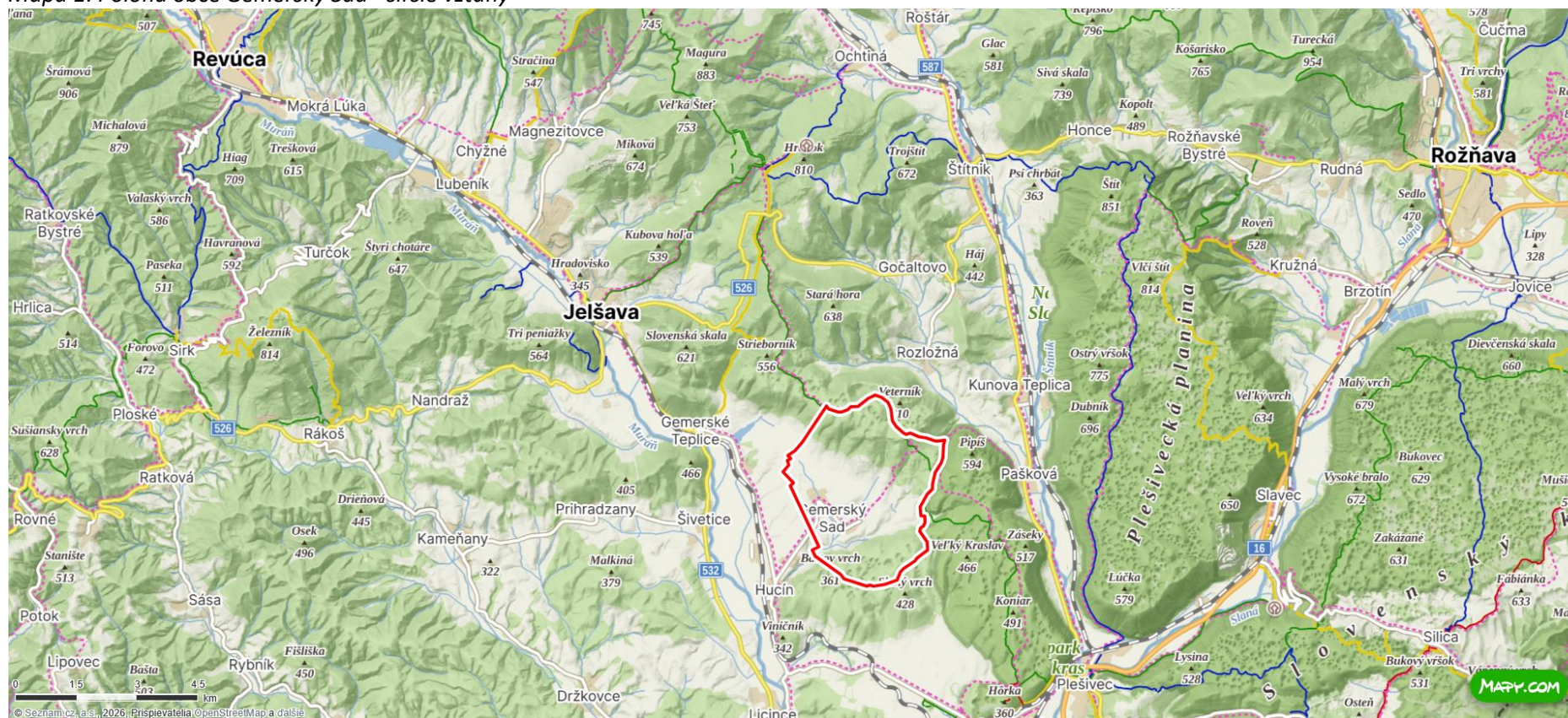
|                              |       |                          |
|------------------------------|-------|--------------------------|
| Samosprávny kraj:            | ..... | Banskobystrický          |
| Okres:                       | ..... | Revúca                   |
| Historický región:           | ..... | Gemer                    |
| Poloha obecného úradu:       | ..... | 48.585360°N, 20.313425°E |
| Nadm. výška pri obec. úrade: | ..... | 250 m.n.m.               |
| Rozloha katastra:            | ..... | 1 217 ha k 31.12.2024    |
| Počet obyvateľov:            | ..... | 287 k 31.12.2025         |
| Hustota obyvateľstva:        | ..... | 24 obyv./km <sup>2</sup> |
| PSČ:                         | ..... | 049 13                   |
| Evidenčné číslo vozidiel:    | ..... | RA (do 31.12.2022)       |

## Oficiálne kontakty

|          |       |                          |
|----------|-------|--------------------------|
| Adresa:  | ..... | Obec Gemerský Sad        |
|          | ..... | Mikolčany 1              |
|          | ..... | 049 13 Gemerský Sad      |
| Web:     | ..... | www.gemerskysad.sk       |
| Email:   | ..... | podatelna@gemerskysad.sk |
| Telefón: | ..... | 058 / 488 24 23          |
| IČO:     | ..... | 00328243                 |



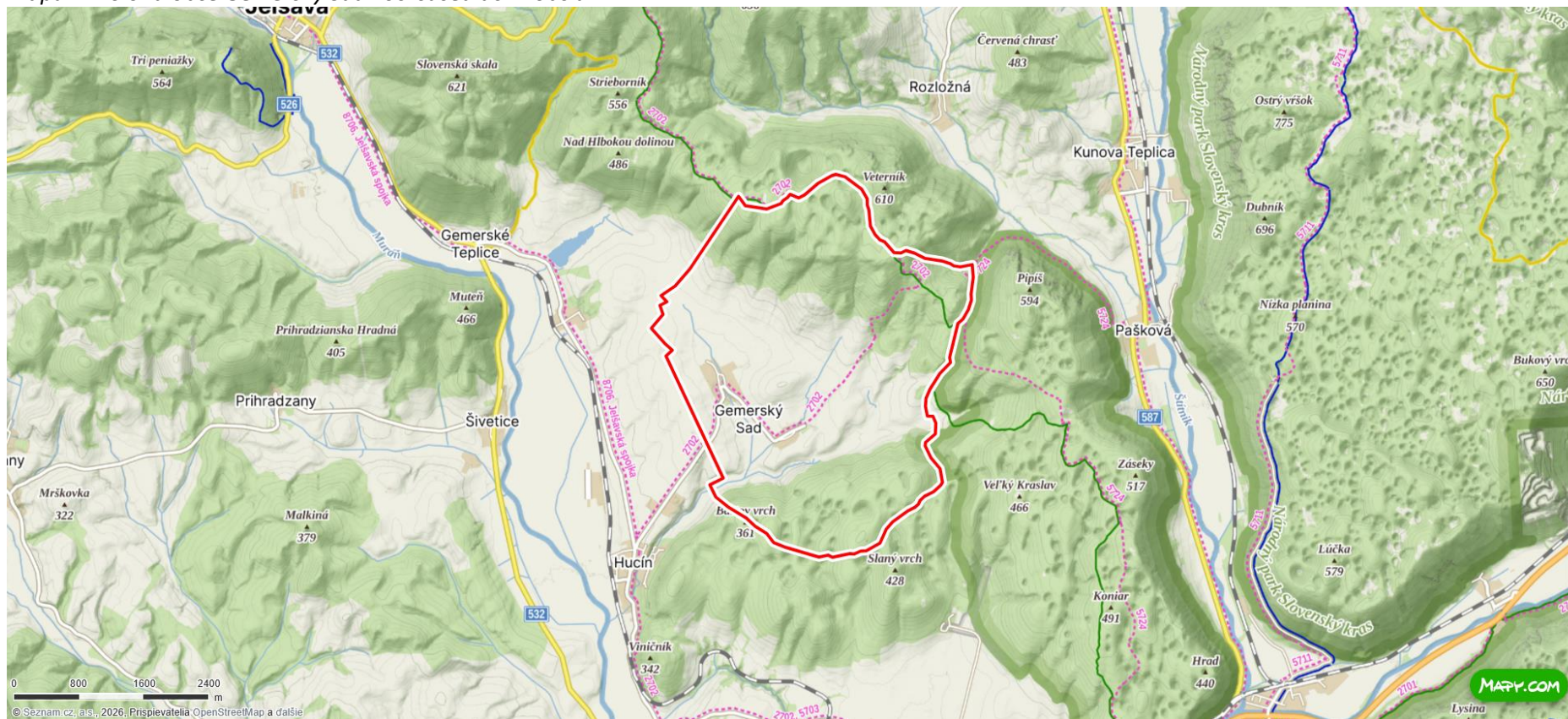
Mapa 1: Poloha obce Gemerský Sad - širšie vzťahy



Zdroj: mapy.cz



Mapa 2: Poloha obce Gemerský Sad voči susediacim obciam



Zdroj: mapy.cz



## OBSAH

|                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ÚVOD .....</b>                                                      | <b>7</b>  |
| <b>ANALYTICKÁ ČASŤ .....</b>                                           | <b>8</b>  |
| ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT ..... | 9         |
| A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA .....                                | 11        |
| Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery .....                    | 11        |
| Kvalita životného prostredia .....                                     | 11        |
| Ochrana prírody a krajiny.....                                         | 11        |
| Ochrana pred povodňami .....                                           | 11        |
| Odpadové hospodárstvo .....                                            | 12        |
| Obyvateľstvo .....                                                     | 12        |
| Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva .....                            | 12        |
| Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku .....                       | 15        |
| Národnostná, konfesionálna a vzdelanostná štruktúra .....              | 17        |
| Nezamestnanosť .....                                                   | 18        |
| Domový a bytový fond .....                                             | 22        |
| Dopravná infraštruktúra .....                                          | 23        |
| Technická infraštruktúra .....                                         | 23        |
| Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby .....                   | 23        |
| Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport .....                     | 24        |
| Administratívno-správne služby .....                                   | 25        |
| Bezpečnosť v obci .....                                                | 25        |
| Hospodárske pomery .....                                               | 25        |
| Polohová atraktivita územia .....                                      | 25        |
| Poľnohospodárstvo, priemysel a cestovný ruch .....                     | 26        |
| Finančné hospodárenie.....                                             | 27        |
| A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....                               | 28        |
| Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027.....                 | 29        |
| Zmena klímy.....                                                       | 31        |
| STEEP analýza.....                                                     | 31        |
| A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA .....                         | 33        |
| SWOT analýza.....                                                      | 33        |
| Kľúčové faktory a disparity územia .....                               | 34        |
| <b>B-STRATEGICKÁ ČASŤ .....</b>                                        | <b>35</b> |
| STRATEGICKÁ VÍZIA A HLAVNÝ CIEĽ OBCE .....                             | 37        |
| STRATÉGIA ROZVOJA .....                                                | 37        |
| <b>C-PROGRAMOVÁ ČASŤ .....</b>                                         | <b>42</b> |
| OPATRENIA A PROJEKTOVÉ ZÁMERY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ.....           | 43        |
| SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV .....                          | 48        |



|                                                                            |           |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>D-REALIZAČNÁ ČASŤ.....</b>                                              | <b>51</b> |
| AKČNÝ PLÁN OBCE .....                                                      | 52        |
| ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR.....      | 55        |
| STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE.....                                  | 55        |
| SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA .....                                    | 55        |
| <b>E-FINANČNÁ ČASŤ .....</b>                                               | <b>57</b> |
| INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....                                             | 58        |
| MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....                    | 59        |
| SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV DO FINANCOVANIA ..... | 65        |
| <b>ZÁVER .....</b>                                                         | <b>66</b> |
| <b>PRÍLOHY .....</b>                                                       | <b>67</b> |
| ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR .....                         | 68        |
| ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR.....                                      | 69        |
| ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV .....                  | 70        |





# Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte. Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.



# **Analytická časť**

**Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja**



Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce. Sú v nej prezentované odhady budúceho vývoja obce, ako aj možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia.

## Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

| Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov                                |                    |                  |                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Názov dokumentu                                                            | Platnosť dokumentu | Úroveň dokumentu | Zdroj                                                                        |
| Povodňová dokumentácia obce                                                | priebežne          | lokálna          | Obecný úrad Gemerský Sad                                                     |
| IUS BBSK 2022-2027 a PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja 2022-2030 | 2022-2030          | regionálna       | <a href="http://bbsk.sk">http://bbsk.sk</a>                                  |
| Územný plán Banskobystrického samosprávneho kraja                          | priebežne          | regionálna       | <a href="http://bbsk.sk">http://bbsk.sk</a>                                  |
| Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030                           | do 2030            | národná          | <a href="http://www.mirri.gov.sk">www.mirri.gov.sk</a>                       |
| Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001                                  | od 2001            | národná          | <a href="http://www.uupv.sk">www.uupv.sk</a>                                 |
| Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030             | do 2030            | národná          | <a href="http://www.minv.sk">www.minv.sk</a>                                 |
| Partnerská dohoda 2021-2027                                                | 2021-2027          | národná          | <a href="http://www.partnerskadohoda.gov.sk">www.partnerskadohoda.gov.sk</a> |
| Operačný program Slovensko 2021-2027                                       | 2021-2027          | národná          | <a href="http://www.partnerskadohoda.gov.sk">www.partnerskadohoda.gov.sk</a> |
| Agenda 2030                                                                | do 2030            | nadnárodná       | <a href="http://www.mirri.gov.sk">www.mirri.gov.sk</a>                       |

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.



Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

| Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát |                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Oblasť dát/téma                                       | Zdroj údajov                                                                                                                                                      | Webová stránka                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Obyvateľstvo                                          | Obec Gemerský Sad<br>Štatistický úrad SR<br>Databáza regionálnej štatistiky<br>Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny<br>Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 | <a href="http://www.gemerskysad.sk">www.gemerskysad.sk</a><br><a href="http://www.statistics.sk">www.statistics.sk</a><br><a href="http://datacube.statistics.sk">datacube.statistics.sk</a><br><a href="http://www.upsvar.sk">www.upsvar.sk</a><br><a href="http://www.scitanie.sk">www.scitanie.sk</a> |
| Bývanie                                               | Obec Gemerský Sad<br>Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021                                                                                                      | <a href="http://www.gemerskysad.sk">www.gemerskysad.sk</a><br><a href="http://www.scitanie.sk">www.scitanie.sk</a>                                                                                                                                                                                       |
| Hospodárstvo                                          | Obec Gemerský Sad<br>Štatistický úrad SR<br>Databáza regionálnej štatistiky<br>Obchodný register<br>Živnostenský register                                         | <a href="http://www.gemerskysad.sk">www.gemerskysad.sk</a><br><a href="http://www.statistics.sk">www.statistics.sk</a><br><a href="http://datacube.statistics.sk">datacube.statistics.sk</a><br><a href="http://www.orsr.sk">www.orsr.sk</a><br><a href="http://www.zrsr.sk">www.zrsr.sk</a>             |
| Školstvo a vzdelávanie                                | Obec Gemerský Sad<br>Centrum vedecko-technických informácií                                                                                                       | <a href="http://www.gemerskysad.sk">www.gemerskysad.sk</a><br><a href="http://www.cvtisr.sk">www.cvtisr.sk</a>                                                                                                                                                                                           |
| Zdravotníctvo                                         | Obec Gemerský Sad                                                                                                                                                 | <a href="http://www.gemerskysad.sk">www.gemerskysad.sk</a>                                                                                                                                                                                                                                               |
| Sociálna sféra                                        | Obec Gemerský Sad<br>Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny                                                                                                      | <a href="http://www.gemerskysad.sk">www.gemerskysad.sk</a><br><a href="http://www.upsvar.sk">www.upsvar.sk</a>                                                                                                                                                                                           |

Zdroj: vlastné spracovanie



## A.I Analýza vnútorného prostredia

### Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Gemerský Sad leží v Banskobystrickom kraji, v okrese Revúca. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami obcí Hucín a Gemerské Teplice z Banskobystrického kraja a s územiami obcí Rozložná, Štítnik a Gemerská Hôrka z Košického kraja. Samotná obec Gemerský Sad pozostáva z dvoch samostatných sídelných útvarov – Míkolčany a Nováčany.

Geologická stavba územia nie je veľmi pestrá – väčšina územia je tvorená neogénom (ide o pestré kaolinické íly, piesky, štrky, ojedinelé sloje lignitu, reprezentované najmä poltárskym, senianskym a lelovským súvrstvím). Okrem toho sa v katastri obce nachádza aj mezozoikum vnútorných Karpát (ide o vápence, dolomity, prípadne bridlice). Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorné Západné Karpaty. Menšia časť územia obce (nachádzajúca sa v centrálno-západnej časti katastra) je zaradená pod oblasť Lučensko-košickej zníženiny, celku Juhoslovenská kotlina, podcelku Rimavská kotlina a časti Licinská pahorkatina. Ostatná časť katastrálneho územia obce patrí do oblasti Slovenského rudohoria, celku Slovenský kras a podcelku Koniarska planina.

Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Čierneho mora a povodia Slanej. Sústavu vodných tokov v území tvorí predovšetkým potok Rybník, ktorý je dopĺňaný sústavou bezmenných vodných tokov. Vodné toky na území obce majú dažďovo-snehový režim odtoku s najvyššou vodnosťou vo februári až apríli (s najvyššími prietokmi v marci) a najnižšou vodnosťou v septembri.

Západná časť územia obce patrí do teplej klimatickej oblasti, okrsku T7 (teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou), východná časť katastra (vyššie položená) do mierne teplej klimatickej oblasti, okrsku M3 (mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový). Územie obce je málo bohaté na vlahu – priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje na úrovni cca 600 až 700 mm.

Z pôdných typov sa v katastri obce nachádzajú najmä rendziny, v menšej miere kambizeme. Z hľadiska fytogeografického členenia patrí celý kataster obce do dubovej fytogeograficko-vegetačnej zóny, pričom katastrom prechádza hranica medzi jej oblasťami – sopečnou oblasťou (okres Juhoslovenská kotlina – západná časť územia) a kryštálicko-druhovornou oblasťou (okres Slovenský kras - ostatná časť územia). Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie obce do provincie stepí (panónsky úsek), pričom východná časť územia prechádza do provincie listnatých lesov (podkarpatský úsek).

### Kvalita životného prostredia

#### *Ochrana prírody a krajiny*

Z aspektu územnej ochrany prírody leží celý centrálna a západná časť katastra obce Gemerský Sad v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). Severovýchodná a juhovýchodná časť katastra (vyššie položená, s lesmi) leží v ochrannom pásme Národného parku Slovenský kras. V tomto ochrannom pásme platí 2. stupeň územnej ochrany prírody.

Z hľadiska medzinárodných chránených území, patriacich do siete NATURA 2000, nezasahuje do katastra obce Gemerský Sad žiadne Chránené vtáčie územie ani územie európskeho významu.

Podľa Informačného systému environmentálnych záťaží, vedeného Ministerstvom životného prostredia SR, nie sú na území obce Gemerský Sad evidované žiadne environmentálne záťaže.

#### *Ochrana pred povodňami*

Z hľadiska ochrany pred povodňami sa v katastri obce Gemerský Sad nachádza viacero problémových lokalít s potenciálom záplav. Problémy vytvára najmä stekajúca voda z polí, ktorá sa do obce dostáva pri výdatnejších zrážkach alebo príválových dažďoch. S ohľadom na zmenu klímy a čoraz častejšie



extrémne prejavy počasia je však namieste realizovať v obci rôzne protipovodňové a vodozádržné opatrenia, spolu s celým komplexom ďalších adaptačných opatrení v dôsledku zmeny klímy.

### Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu nie je vysoká, za rok 2025 dosiahla 31 %. Obec teda v tomto ukazovateli zatiaľ zaostáva za cieľmi v oblasti nakladania s odpadmi, stanovenými pre Slovenskú republiku (dosiahnuť do roku 2030 mieru recyklácie na úrovni 60 %).

Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo veľkoobjemové kontajnery (VOK). V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch. Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú plastové vrecia alebo kontajnery.

## Obyvateľstvo

### Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Gemerský Sad za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 28 (z 315 v roku 2016 na 287 v roku 2025).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

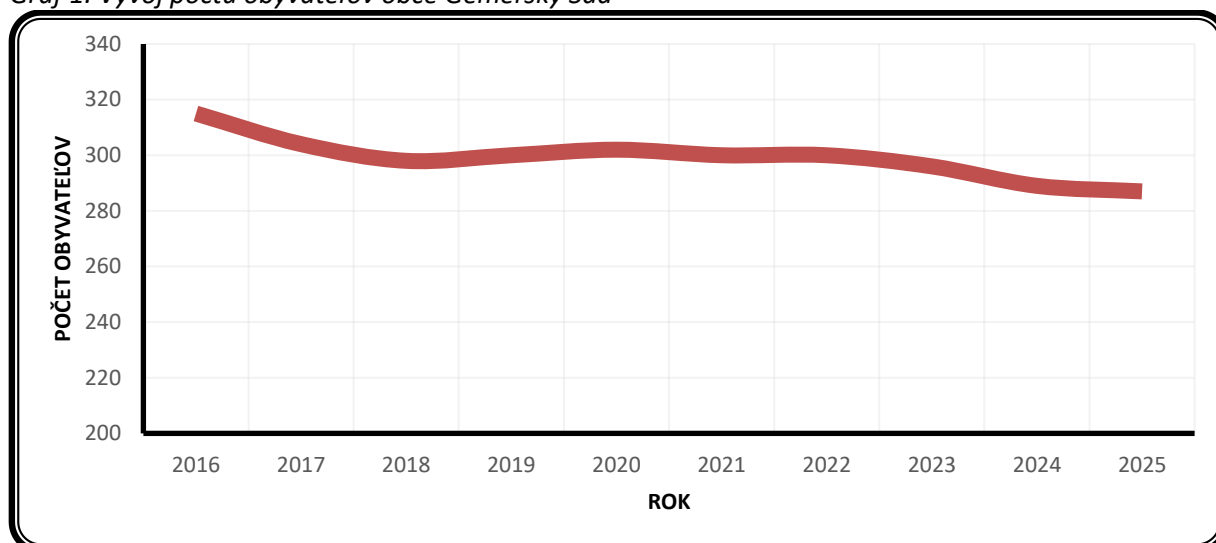
|                                         | 2016 | 2017  | 2018  | 2019 | 2020 | 2021  | 2022 | 2023  | 2024  | 2025 |
|-----------------------------------------|------|-------|-------|------|------|-------|------|-------|-------|------|
| <b>Počet obyvateľov</b><br>(k 31.12.)   | 315  | 304   | 298   | 300  | 302  | 300   | 300  | 296   | 289   | 287  |
| <b>Živonarodení</b>                     | 4    | 2     | 3     | 5    | 6    | 4     | 7    | 2     | 2     | 3    |
| <b>Zomrelí</b>                          | 0    | 5     | 4     | 2    | 2    | 9     | 6    | 3     | 7     | 2    |
| <b>Bilancia prirodzeného pohybu</b>     | 4    | -3    | -1    | 3    | 4    | -5    | 1    | -1    | -5    | 1    |
| <b>Pristťahovaní</b>                    | 5    | 3     | 4     | 4    | 1    | 7     | 2    | 1     | 1     | 1    |
| <b>Vystťahovaní</b>                     | 2    | 11    | 9     | 5    | 3    | 1     | 3    | 4     | 3     | 0    |
| <b>Migračné saldo</b>                   | 3    | -8    | -5    | -1   | -2   | 6     | -1   | -3    | -2    | 1    |
| <b>Bilancia celkového pohybu</b>        | 7    | -11   | -6    | 2    | 2    | 1     | 0    | -4    | -7    | 2    |
| <b>Hr.m. živorodenosti</b><br>(‰)       | 12,7 | 6,6   | 10,1  | 16,7 | 19,9 | 13,3  | 23,3 | 6,8   | 6,9   | 10,5 |
| <b>Hr.m. úmrtnosti</b> (‰)              | 0,0  | 16,4  | 13,4  | 6,7  | 6,6  | 30,0  | 20,0 | 10,1  | 24,2  | 7,0  |
| <b>Hr.m. prirodzeného prírastku</b> (‰) | 12,7 | -9,9  | -3,4  | 10,0 | 13,2 | -16,7 | 3,3  | -3,4  | -17,3 | 3,5  |
| <b>Hr.m. imigrácie</b> (‰)              | 15,9 | 9,9   | 13,4  | 13,3 | 3,3  | 23,3  | 6,7  | 3,4   | 3,5   | 3,5  |
| <b>Hr.m. emigrácie</b> (‰)              | 6,3  | 36,2  | 30,2  | 16,7 | 9,9  | 3,3   | 10,0 | 13,5  | 10,4  | 0,0  |
| <b>Hr.m. migračného salda</b> (‰)       | 9,5  | -26,3 | -16,8 | -3,3 | -6,6 | 20,0  | -3,3 | -10,1 | -6,9  | 3,5  |
| <b>Hr.m. celkového prírastku</b> (‰)    | 22,2 | -36,2 | -20,1 | 6,7  | 6,6  | 3,3   | 0,0  | -13,5 | -24,2 | 7,0  |

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Gemerský Sad za ostatných 10 rokov má klesajúci trend. V porovnaní s rokom 2016 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2025 o 9 % nižší.



Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Gemerský Sad



Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

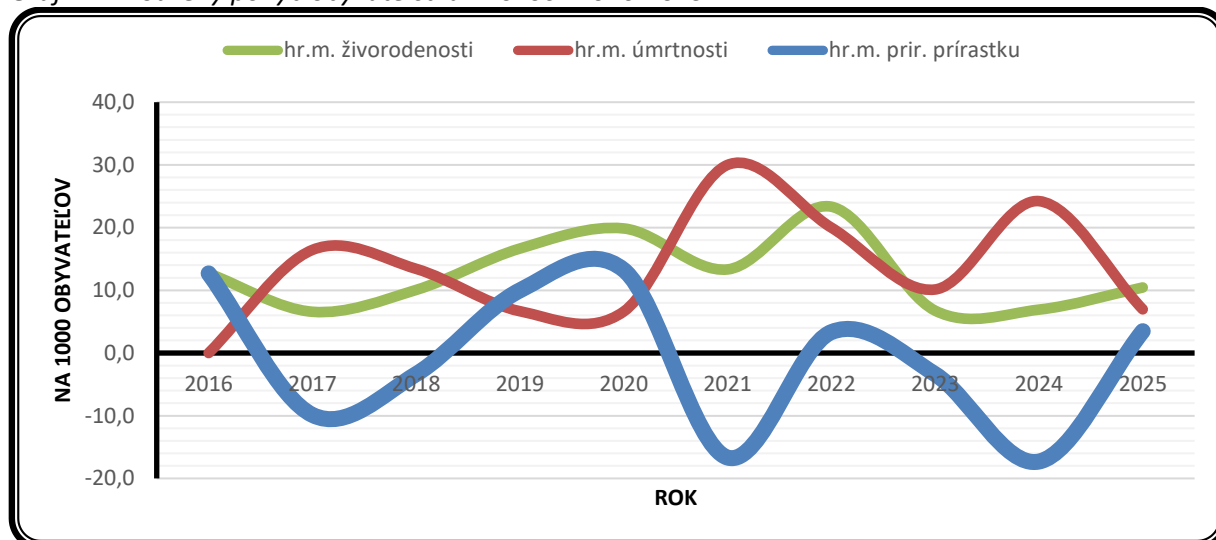
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 7-23 ‰ (čo je však v obciach s takýmto nízkym počtom obyvateľov prirodzené). Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 2-7. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Gemerskom Sade 12,7 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Revúca sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 9,0 ‰, v Banskobystrickom kraji 7,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 8,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež nevyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2016 (v tomto roku v obci nezomrela žiadna osoba), najviac v roku 2021 (9 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 0,0 po 30,0 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Gemerskom Sade až 13,4 ‰. V obci teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 10,0 ‰), Banskobystrický kraj (11,5 ‰) i okres Revúca (cca 11,5 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Gemerského Sadu. Obec bola počas hodnoteného obdobia 5x populačne zisková a rovnako 5x zaznamenala negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -17,3 ‰ po 13,2 ‰. Keďže však populačné úbytky celkovo za ostatných 10 rokov boli vyššie ako populačné prírastky, reprodukcia obyvateľstva bola neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k miernemu úbytku obyvateľov.



Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2016-2025

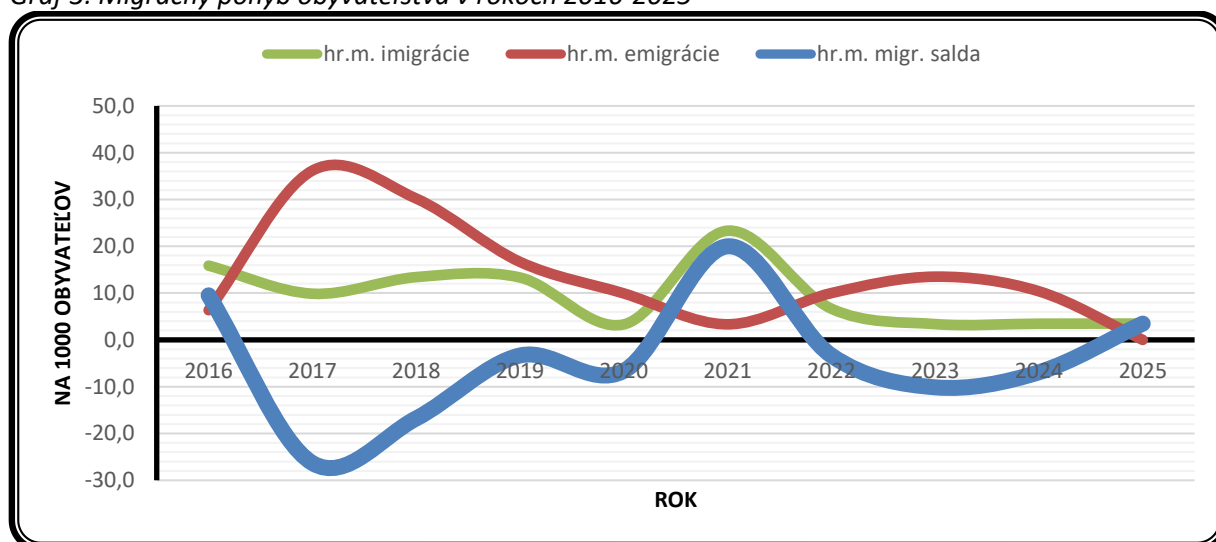


Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Podobne ako vývoj prirodzeného pohybu, aj vývoj z hľadiska migračného pohybu je v obci negatívny (dokonca vo vyššej miere). Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 9,6 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 2,9 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala vyššie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 13,7 ‰ (v priemere 4,1 vysťahovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol nepriaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -8 osôb v roku 2017 po +6 osôb v roku 2021. Kladné migračné saldo obec zaznamenala len 3x, až 7x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje negatívnu bilanciu migračného salda, pričom z aspektu migrácie v nej prebiehajú prevažne depopulačné procesy. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je nepriaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2016-2025



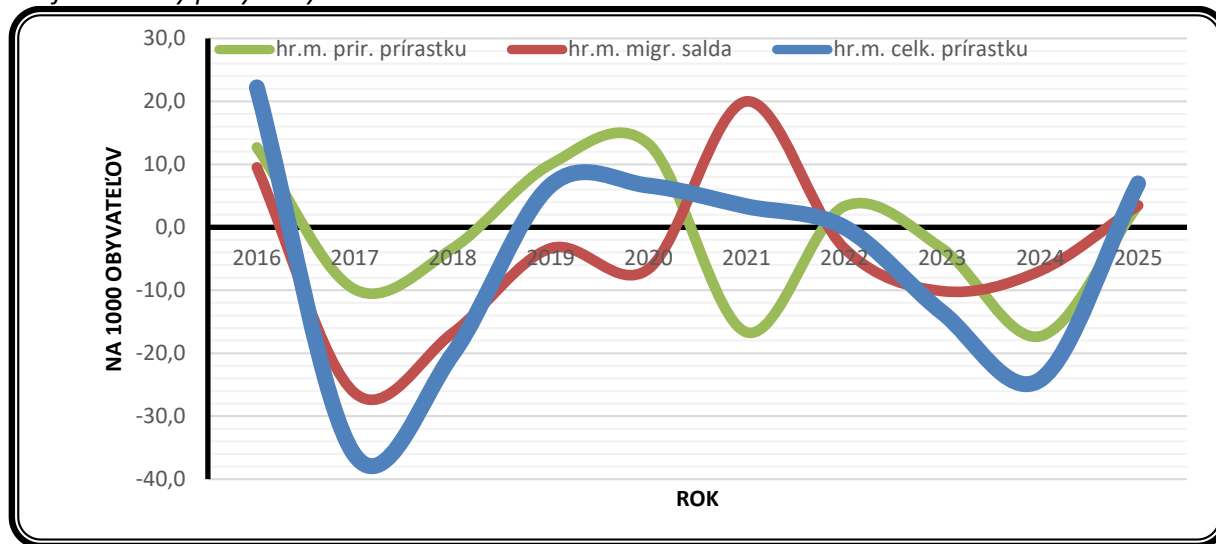
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie



Hrubá miera prirodzeného prírastku dosiahla za celé hodnotené obdobie zápornú hodnotu (viac ľudí za ostatných 10 rokov zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov klesol. Podobne, aj hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou záporné hodnoty, znamenajúce migračný úbytok obyvateľstva (viac ľudí sa z obce v danom roku vysťahovalo ako sa do nej prisťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je celkový úbytok obyvateľov obce Gemerský Sad. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska klesá).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2016-2025



Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

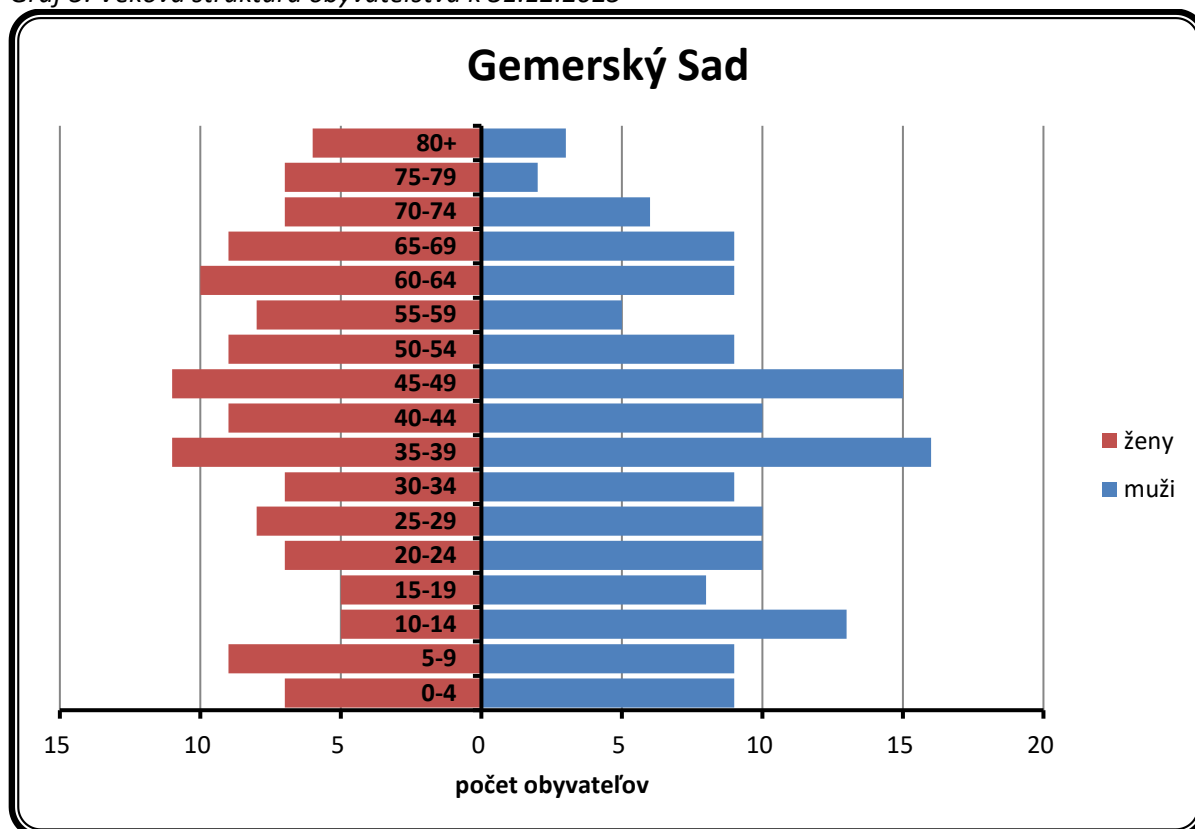
#### Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Gemerského Sadu ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (k 31.12.2025 to bolo v pomere 52 k 99). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Gemerského Sadu majú vekové skupiny (podľa poradia) 35-39 ročných (27 obyvateľov), 45-49 ročných (26) a 40-44 ročných spolu so 60-64 ročnými (zhodne po 19 obyvateľov). K 31.12.2025 v obci spomedzi 287 obyvateľov žilo 52 detí do 14 rokov a 49 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 287 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 152 mužov a 135 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.



Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2025



Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Z hľadiska vývoja priemerného veku došlo v obci za ostatných 10 rokov k netradičnému javu – na konci sledovaného obdobia bol priemerný vek obyvateľstva navlas rovnaký, ako na jeho začiatku (inak povedané – obyvateľstvo nezostarilo). V porovnaní s priemerom Slovenskej republiky žije v obci trochu mladšie obyvateľstvo.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

| Priemerný vek / rok | 2015  | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  | 2021  | 2022  | 2023  | 2024  |
|---------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Gemerský Sad        | 39,75 | 40,06 | 40,96 | 41,21 | 41,29 | 41,11 | 39,67 | 39,00 | 39,77 | 39,75 |
| SR                  | 40,13 | 40,37 | 40,59 | 40,82 | 41,06 | 41,26 | 41,39 | 41,62 | 41,91 | 42,21 |

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, mierne prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 64,8 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

| k 31.12.2025 | Počet obyvateľov | Veková štruktúra obyvateľov |       |     |            |       |      |
|--------------|------------------|-----------------------------|-------|-----|------------|-------|------|
|              |                  | počet                       |       |     | podiel (%) |       |      |
|              |                  | 0-14                        | 15-64 | 65+ | 0-14       | 15-64 | 65+  |
| Gemerský Sad | 287              | 52                          | 186   | 49  | 18,1       | 64,8  | 17,1 |

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie



### Národnostná, konfesijná a vzdelanostná štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Gemerského Sadu bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 heterogénne. Podľa jeho výsledkov v obci prevládala slovenská národnosť s 52,8 % obyvateľov (158 z 299 osôb) nad maďarskou národnosťou (37,1 %; 111 osôb), vyššie zastúpenie však mala aj rómska národnosť (4,7 %; 14 obyvateľov).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

| Národnosť    | Počet obyvateľov | Podiel (%)   |
|--------------|------------------|--------------|
| slovenská    | 158              | 52,8         |
| maďarská     | 111              | 37,1         |
| rómska       | 14               | 4,7          |
| česká        | 4                | 1,3          |
| nezistená    | 12               | 4,0          |
| <b>SPOLU</b> | <b>299</b>       | <b>100,0</b> |

Zdroj: SODB 2021

Údaje o národnostnej štruktúre obyvateľstva, získané z SODB 2021, sú však výrazne skreslené. Obyvatelia rómskej národnosti majú totižto tendenciu hlásiť sa (z rôznych dôvodov) najmä k slovenskej národnosti (ale aj iným). Podľa odhadu Obecného úradu v Gemerskom Sade, v obci aktuálne žije cca 30 % Rómov (cca 60-70 osôb).

V konfesijnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 prevládala Reformovaná kresťanská cirkev s 30,8 % obyvateľov (92 z 299 obyvateľov), vyššie zastúpenie však malo aj rímskokatolícke vierovyznanie (18,1 %; 54 osôb) a Evanjelická cirkev augsburského vyznania (8,7 %; 26 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 33,1 % obyvateľov obce (99 osôb) a u 4,3 % obyvateľov (13 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

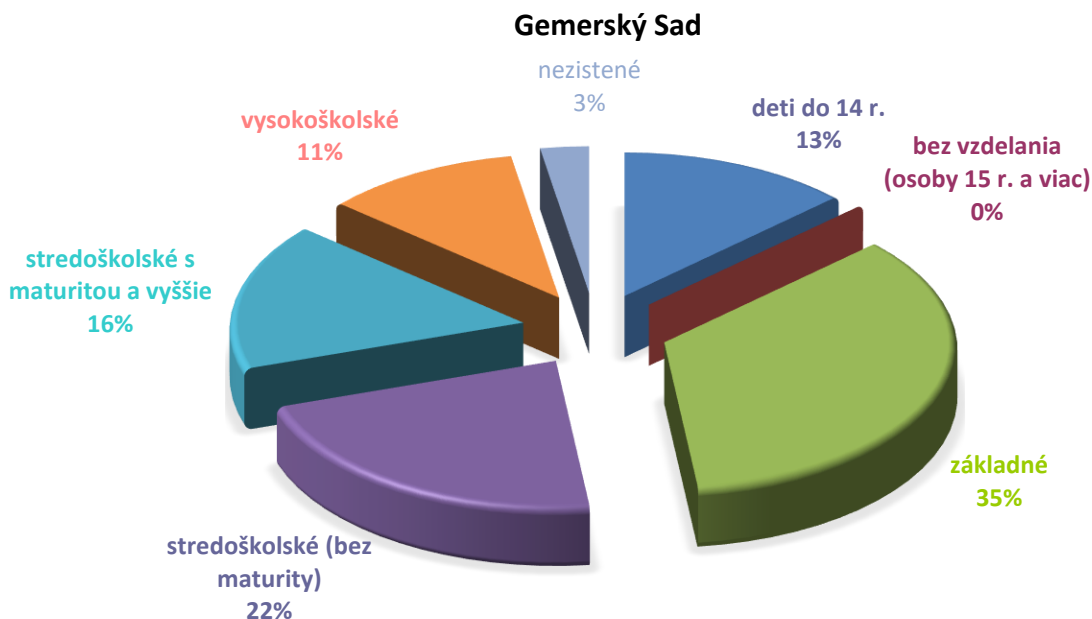
| Konfesia                                 | Počet obyvateľov | Podiel (%)   |
|------------------------------------------|------------------|--------------|
| bez náboženského vyznania                | 99               | 33,1         |
| Rímskokatolícka cirkev                   | 54               | 18,1         |
| Evanjelická cirkev augsburského vyznania | 26               | 8,7          |
| Gréckokatolícka cirkev                   | 3                | 1,0          |
| Reformovaná kresťanská cirkev            | 92               | 30,8         |
| Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia | 8                | 2,7          |
| Evanjelická cirkev metodistická          | 2                | 0,7          |
| pohanstvo a prírodné duchovno            | 1                | 0,3          |
| ad hoc hnutia                            | 1                | 0,3          |
| nezistené                                | 13               | 4,3          |
| <b>SPOLU</b>                             | <b>299</b>       | <b>100,0</b> |

Zdroj: SODB 2021

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) až 35 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 22 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 16 % obyvateľov Gemerského Sadu. Vysokoškolské vzdelanie v roku 2021 malo 11 % obyvateľov obce.



Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania



Zdroj: SODB 2021

#### Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Gemerský Sad za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 16 až 29. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 12,6 % (2017) po 22,8 % (2016), pričom k 31.12.2025 bola na úrovni 18,9 %. Pre porovnanie, k 31.12.2025 bola miera nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji na úrovni 8,8 % a v Slovenskej republike 6,2 %.



Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku<sup>2</sup> na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku bol k 31.12.2025 v okrese Revúca na úrovni 13,7 %, v Banskobystrickom kraji 7,0 % a v Slovenskej republike 4,8 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Revúca susedí, bol tento podiel nasledovný: Brezno 5,2 %, Rožňava 10,4 % a Rimavská Sobota 14,0 %.

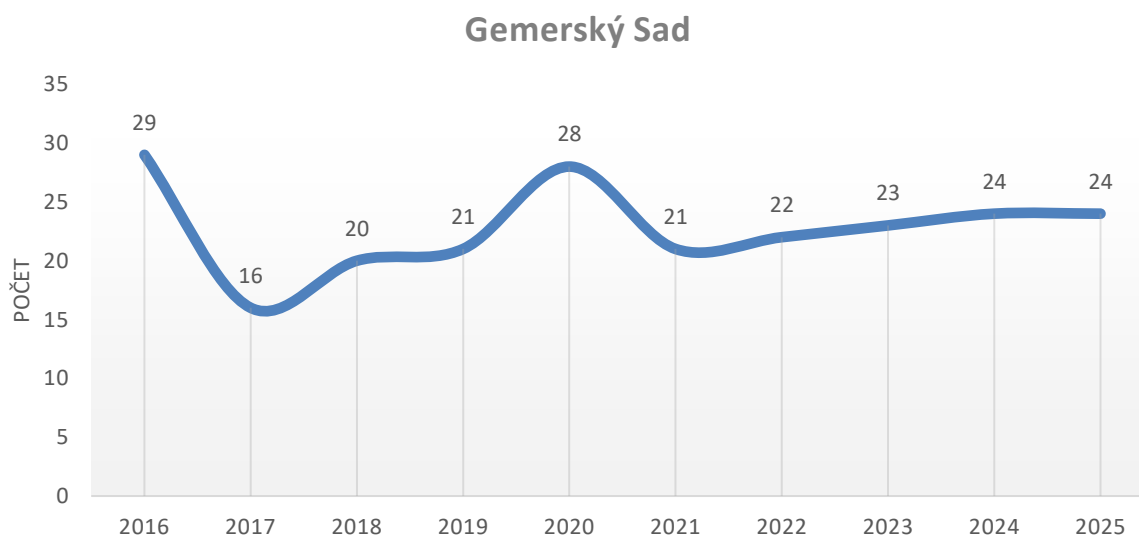
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

| k 31.12.                          | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|-----------------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| <b>Počet UoZ</b>                  | 29   | 16   | 20   | 21   | 28   | 21   | 22   | 23   | 24   | 24   |
| <b>Miera nezamestnanosti* (%)</b> | 22,8 | 12,6 | 15,7 | 16,5 | 22,0 | 16,5 | 17,3 | 18,1 | 18,9 | 18,9 |

\* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: SODB 2021, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2016-2025 (k 31.12.)



Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2025 bolo v obci Gemerský Sad prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 24 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 9 mužov (37,5 %) a 15 žien (62,5 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, problémy s nezamestnanosťou majú v obci všetky vekové skupiny obyvateľstva. Neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná.

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2025

| do 19 r. |     | 20-29 r. |      | 30-39 r. |      | 40-49 r. |      | 50-59 r. |      | nad 60 r. |      | UoZ spolu |     |
|----------|-----|----------|------|----------|------|----------|------|----------|------|-----------|------|-----------|-----|
| počet    | %   | počet    | %    | počet    | %    | počet    | %    | počet    | %    | počet     | %    | počet     | %   |
| 0        | 0,0 | 4        | 16,7 | 3        | 12,5 | 6        | 25,0 | 6        | 25,0 | 5         | 20,8 | 24        | 100 |

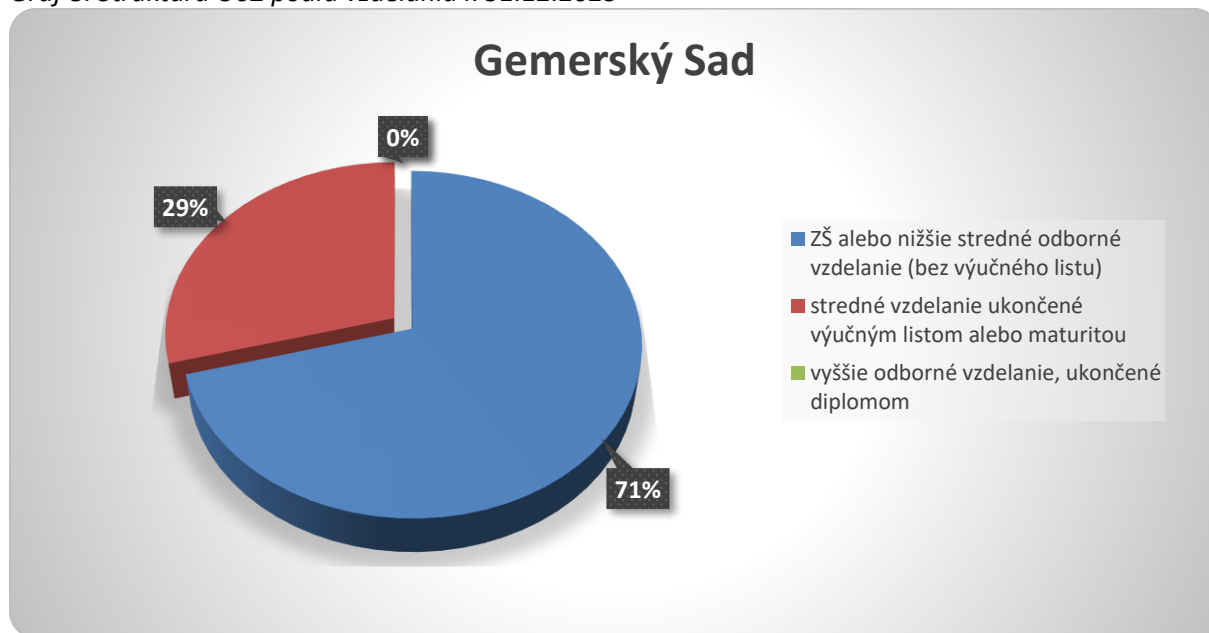
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

<sup>2</sup> Od roku 2023 už UPSVaR nezverejňuje za okresy SR ukazovateľ „miera nezamestnanosti“ (ktorý sa vypočíta na základe počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v okrese), ale iný ukazovateľ – „Podiel UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ v danom okrese (ako sám názov napovedá – ukazovateľ sa vypočíta na základe počtu obyvateľov v produktívnom veku; udáva sa taktiež v %). Tento „nový“ ukazovateľ býva oproti miere nezamestnanosti spravidla o cca 1 až 3 p.b. nižší (v závislosti od územnej jednotky).



Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Gemerskom Sade veľmi negatívnou skutočnosť, že z 24 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2025 bolo až 71 % UoZ (17 osôb) takých, ktorí majú najvyššie ukončené vzdelanie základnú školu alebo nižšie stredné odborné vzdelanie (bez výučného listu).

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2025



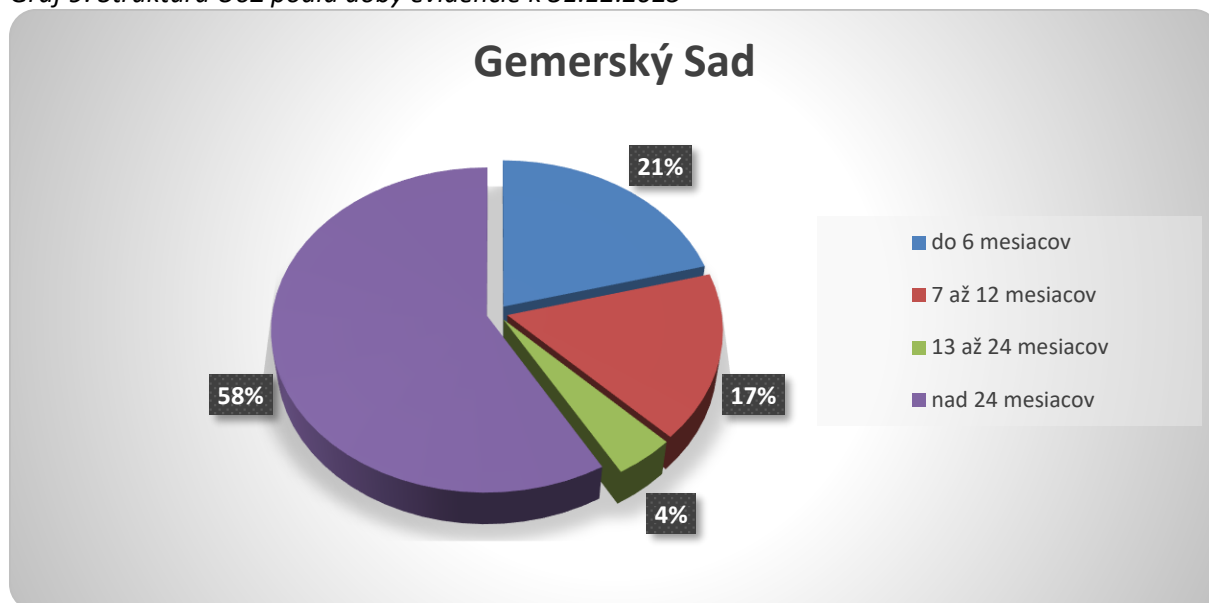
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2025 pohyboval na úrovni cca 46 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 36 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Gemerskom Sade bol k 31.12.2025 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) až 62 %, pričom až 58 % (14 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných dlhšie ako 2 roky.



Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2025



Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v tejto štruktúre rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri tejto štruktúre sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa klasifikácie zamestnaní majú v Gemerskom Sade osoby, ktoré bezprostredne pred zaradením do evidencie boli bez zamestnania (19 z 24 UoZ; 79,2 %). To sú tie osoby, ktoré doposiaľ ešte nikdy nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si od ukončenia školy doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (4 UoZ z 24; 16,7 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zemetanie ulíc, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, zber a triedenie odpadov a pod.).

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie (k 31.12.2025)

| Trieda ISCO-08                                                          | Počet UoZ | Podiel (%) |
|-------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|
| 0 - Príslušníci ozbrojených síl                                         | 0         | 0,0        |
| 1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci                                 | 0         | 0,0        |
| 2 - Špecialisti                                                         | 0         | 0,0        |
| 3 - Technici a odborní pracovníci                                       | 0         | 0,0        |
| 4 - Administratívni pracovníci                                          | 0         | 0,0        |
| 5 - Pracovníci v službách a obchode                                     | 0         | 0,0        |
| 6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve | 0         | 0,0        |
| 7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci                              | 1         | 4,2        |
| 8 - Operátori a montéri strojov a zariadení                             | 0         | 0,0        |
| 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                | 4         | 16,7       |



|                                               |           |              |
|-----------------------------------------------|-----------|--------------|
| N/A - neurčené                                | 0         | 0,0          |
| Bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania | 19        | 79,2         |
| <b>Spolu</b>                                  | <b>24</b> | <b>100,0</b> |

\* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08  
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

### Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Gemerskom Sade je na priemernej úrovni. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 105 domov, v ktorých bol rovnaký počet bytov. V štruktúre domového fondu úplne dominovali rodinné domy (104 domov; 99,1 %). V obci sa žiadny bytový dom nenachádza. Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase 89 domov (84,8 %), žiadnu vodovodnú prípojku nemalo 8 domov (7,6 %). Keďže v obci nie je vybudovaná verejná kanalizácia, žiadny dom nie je na ňu napojený.

Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu

| Typ domu                                    | Počet domov | Podiel (%)   |
|---------------------------------------------|-------------|--------------|
| rodinný dom                                 | 104         | 99,1         |
| bytový dom                                  | 0           | 0,0          |
| polyfunkčná budova                          | 0           | 0,0          |
| ostatné budovy na bývanie                   | 0           | 0,0          |
| neskolaudovaný rodinný dom                  | 0           | 0,0          |
| núdzový objekt, neurčený na bývanie         | 0           | 0,0          |
| inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia | 0           | 0,0          |
| ostatné                                     | 1           | 1,0          |
| nezistený                                   | 0           | 0,0          |
| <b>SPOLU</b>                                | <b>105</b>  | <b>100,0</b> |

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

|             | v dome - z verejnej siete | v dome - vlastná | mimo domu - z verejnej siete | mimo domu - vlastná | bez prípojky | nezistený | Spolu |
|-------------|---------------------------|------------------|------------------------------|---------------------|--------------|-----------|-------|
| Počet domov | 89                        | 2                | 3                            | 0                   | 8            | 3         | 105   |
| Podiel (%)  | 84,8                      | 1,9              | 2,9                          | 0,0                 | 7,6          | 2,9       | 100,0 |

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

|             | septik, žumpa | prípojka na kanalizačnú sieť | domáca čistička odpadových vôd | bez kanalizácie | nezistený | Spolu |
|-------------|---------------|------------------------------|--------------------------------|-----------------|-----------|-------|
| Počet domov | 73            | 0                            | 0                              | 30              | 2         | 105   |
| Podiel (%)  | 69,5          | 0,0                          | 0,0                            | 28,6            | 1,9       | 100,0 |

Zdroj: SODB 2021



Mimoriadne dôležitým faktorom z pohľadu rozvoja obce (nielen z pohľadu rozvoja individuálnej bytovej výstavby, ale z pohľadu komplexného rozvoja – tzn. napr. aj poľnohospodárstva, budovania infraštruktúry, prípadných nájomných vzťahov k pozemkom a pod.) je jednoduchosť / resp. komplikovanosť vlastníckej štruktúry pozemkov v katastri obce. V tejto súvislosti možno konštatovať, že štruktúra vlastníckych vzťahov k pozemkom v katastri obce Gemerský Sad už bola významne zjednodušená, nakoľko v obci bol vykonaný komplexný projekt pozemkových úprav (všetky parcely sú tak už zapísané v registri „C“; odstránené bolo obrovské množstvo spoluvlastníkov na jednotlivých parcelách a pod.).

### Dopravná infraštruktúra

Z aspektu pripojenia obce na medzinárodné a rýchlostné cestné a železničné komunikácie je poloha Gemerského Sadu veľmi nevýhodná. Všetky najdôležitejšie dopravné tepny Slovenska (diaľnica D1, tzv. južná trasa, hlavná slovenská železnica) sa totižto nachádzajú vo veľkej vzdialenosti od obce.

Samotná obec Gemerský Sad leží na ceste III. triedy č. 2838 (Gemerský Sad je koncovou obcou). Na túto cestu III. triedy sa napája sieť miestnych ciest. Väčšina miestnych ciest v Gemerskom Sade má bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita niektorých miestnych ciest v obci je na dobrej úrovni (boli zrekonštruované), niektoré si vyžadujú rekonštrukciu. Chodníky v obci vybudované nie sú. Samostatné cyklistické chodníky (určené na cestnú cyklistiku; také, ktoré by boli stavebne oddelené od cestných komunikácií) sa v obci aktuálne nenachádzajú.

### Technická infraštruktúra

Obec má technickú infraštruktúru vybudovanú na priemernej úrovni. Vybudovaný je verejný vodovod, chýba však kanalizácia a ČOV. Odvádzanie splaškových vôd sa tak realizuje prevažne len do žump, ktoré sú následne ich majitelia povinní vyprázdňovať v súlade so zákonom o vodách. Nakoľko z finančného hľadiska ide (v prípade výstavby verejnej kanalizácie) o extrémne náročný projekt, jeho realizácia nie je možná z vlastných prostriedkov obce, možná je výlučne s využitím externých zdrojov.

Obec je plynofikovaná, všetky časti obce sú plne elektrifikované. V Gemerskom Sade funguje verejné osvetlenie, ktoré bolo z dôvodu vyššej energetickej účinnosti (a úspornosti) zrekonštruované a zavedené bolo LED osvetlenie. Obecný rozhlas je funkčný, dostupný je mobilný signál aj internetové pripojenie.

Tabuľka 14: Vybavenie technickou infraštruktúrou

| Technická infraštruktúra             |            |
|--------------------------------------|------------|
| <b>vodovod</b>                       | <b>áno</b> |
| kanalizácia                          | nie        |
| ČOV                                  | nie        |
| <b>plyn</b>                          | <b>áno</b> |
| <b>elektrina, verejné osvetlenie</b> | <b>áno</b> |
| <b>obecný rozhlas</b>                | <b>áno</b> |
| <b>mobilný operátor</b>              | <b>áno</b> |
| <b>internet</b>                      | <b>áno</b> |

Zdroj: Obecný úrad

### Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Obyvatelia Gemerského Sadu musia za primárnu zdravotnú starostlivosť dochádzať. Ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce Gemerský Sad, v rámci ktorých sa zriaďujú zdravotné obvody (ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, všeobecného lekára pre deti a dorast, ambulancia zubného lekára a gynekologická ambulancia), sa totižto nachádzajú v Hucíne alebo v Jelšave. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie sa nachádzajú v okolitých mestách.



Dobrovoľný hasičský zbor v Gemerskom Sade nefunguje. Spomedzi základných služieb je v obci k dispozícii predajňa rozličného tovaru. Nenachádza sa tu bankomat ani pošta. Najbližšie pobočky banky a zdravotnej poisťovne sa nachádzajú v Jelšave.

Tabuľka 15: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2025)

|                                   |     |                                   |            |
|-----------------------------------|-----|-----------------------------------|------------|
| Všeobecný lekár pre dospelých     | nie | Zariadenie sociálnych služieb     | nie        |
| Všeobecný lekár pre deti a dorast | nie | Pošta                             | nie        |
| Stomatologická ambulancia         | nie | <b>Predajňa zmiešaného tovaru</b> | <b>áno</b> |
| Gynekologická ambulancia          | nie | Bankomat                          | nie        |
| Lekárneň                          | nie | Stanica Hasičského a záchr. zboru | nie        |
| Záchranná zdravotná služba        | nie | Dobrovoľný hasičský zbor          | nie        |

Zdroj: Obecny úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) zabezpečuje obec Gemerský Sad svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **je správnym orgánom v konaniach o potrebe poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov,** ak ide o fyzickú osobu, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z dôvodov vopred určených a zverejnených obcou.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní ani neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.

### Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V Gemerskom Sade sa žiadna škola ani školské zariadenie nenachádza. Deti z Gemerského Sadu dochádzajú do materskej školy najmä do obce Hucín, keďže v materskej škole v tejto obci je pre Gemerský Sad zriadený verejný školský obvod. Žiaci prvého stupňa ZŠ, plniaci si povinnú školskú dochádzku, dochádzajú najmä do Hucína a žiaci druhého stupňa do Jelšavy, keďže s týmito samosprávami má obec Gemerský Sad zriadené verejné školské obvody pre ZŠ. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z Gemerského Sadu navštevovať, sa nachádzajú v Revúcej a v okolitých mestách.

Kultúrny život v obci je primeraný veľkosti obce – počas roka sa tu koná niekoľko kultúrno-spoločenských podujatí. Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudované až 2 kultúrne domy (1 v Míkolčanoch a 1 v Nováčanoch). Kultúrny dom v Míkolčanoch je zrekonštruovaný, KD v Nováčanoch si vyžaduje rekonštrukciu. Obecná knižnica v obci zriadená nie je. Z hľadiska fungovania rôznych kultúrno-spoločenských telies možno konštatovať, že v obci nepôsobí žiadna folklórna skupina ani ochotnícke divadelné teleso, v rámci ktorého by mohli miestni obyvatelia pôsobiť. Pre potreby športového využitia obyvateľov nie sú v obci prístupné žiadne športoviská.

Tabuľka 16: Infraštruktúra kultúry a športu

|                            |            |                           |     |
|----------------------------|------------|---------------------------|-----|
| <b>Kultúrny dom</b>        | <b>áno</b> | Telocvičňa                | nie |
| Kino                       | nie        | Športové ihrisko prírodné | nie |
| Obecná knižnica            | nie        | Športové ihrisko umelé    | nie |
| Ochotnícky divadelný súbor | nie        | Detské ihrisko            | nie |
| Folklórny súbor            | nie        | Športový klub             | nie |

Zdroj: Obecny úrad



### Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 17: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

| Inštitúcia                                       | Miesto poskytovania služieb |
|--------------------------------------------------|-----------------------------|
| Matričný úrad                                    | Hucín                       |
| Pracovisko Finančnej správy                      | Revúca                      |
| Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru | Jelšava                     |
| Okresný súd                                      | Rimavská Sobota             |
| Okresný úrad                                     | Revúca                      |
| Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny    | Revúca                      |

Zdroj: vlastné spracovanie

### Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce je zavedený monitorovací kamerový systém, ktorého súčasťou je aktuálne 15 kamier. Tie monitorujú najmä budovy v majetku obce (a im príslušné priestory). Z hľadiska prevencie kriminality, prípadného protispoločenského správania a v záujme spoľahlivejšieho zisťovania príp. porušení zákona by bolo vhodné existujúci kamerový systém v obci rozšíriť a osadiť ďalšie kamery na monitoring verejných priestranstiev, príp. aj potenciálne problémových úsekov z hľadiska cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov a pod.).

### Hospodárske pomery

#### Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá<sup>3</sup> (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Gemerský Sad, ležiacej na strednom Slovensku v oblasti Gemera, je teda z aspektu jej potenciálu pre pritiažnutie investícií do priemyselnej výroby, resp. do prevádzok s vysokým počtom zamestnancov (napr. rôzne centrálné veľkosklady a pod.) veľmi nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Rovnako ako má obec z makropolohového hľadiska nevýhodnú polohu v menej rozvinutom regióne Gemera, aj z mezopolohového hľadiska je jej lokalizácia nevýhodná. Poloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrami a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu (prítomnosť ktorej významne zvyšuje lokalizačný potenciál územia pre rôzne investície) je totižto veľmi nepriaznivá. Najvýraznejšími ekonomickými centrami v regióne sú mestá Rimavská

<sup>3</sup> Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Gemera patrí práve do tej chudobnejšej časti.



Sobota, Rožňava a Lučenec, pričom aj tieto mestá predstavujú len ekonomické centrá nižšieho rádu. Navyše, od Gemerského Sadu sú značne vzdialené. Najdôležitejšie slovenské cestné aj železničné komunikačné línie nadregionálneho významu sú vedené mimo Gemera.

Vzhľadom na vyššie uvedené by asi nebolo namieste domnievať sa, že obec Gemerský Sad má nejaký potenciál pre prilákanie rôznych významnejších investícií. Obyvateľstvo obce je teda nútené riešiť svoju zamestnanosť najmä formou dochádzky do zamestnania do okolitých miest, príp. do vzdialenejších regiónov.

#### *Pol'nohospodárstvo, priemysel a cestovný ruch*

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce prevláda orná pôda (431 ha) nad trvalými trávnyimi porastmi (62 ha). V poľnohospodárskej výrobe majú teda vzhľadom k rozsiahlejším plochám ornej pôdy i TTP pomerne priaznivé podmienky tak rastlinná, ako aj živočíšna poľnohospodárska výroba<sup>4</sup>. V katastri obce hospodári viacero subjektov poľnohospodárskej výroby.

Z hľadiska priemyselnej výroby sa v Gemerskom Sade žiadne priemyselné prevádzky, ani menšie komerčné remeselné dielne, nenachádzajú. Obyvateľstvo obce pracujúce v priemysle dochádza za prácou najmä do okolitých miest.

*Tabuľka 18: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2024; v ha)*

| Poľnohospodárska pôda   |              |                              |         |                |      |         |
|-------------------------|--------------|------------------------------|---------|----------------|------|---------|
| orná pôda               | chmeľnice    | vinice                       | záhrady | ovocné sady    | TTP  | spolu   |
| 431,4                   | 0,0          | 0,0                          | 13,1    | 0,0            | 61,5 | 506,0   |
| Nepoľnohospodárska pôda |              |                              |         |                |      |         |
| lesné pozemky           | vodné plochy | zastavané plochy a nádvorcia |         | ostatné plochy |      | Spolu   |
| 648,1                   | 9,2          | 23,4                         |         | 29,8           |      | 710,5   |
| Celková výmera územia   |              |                              |         |                |      | 1 216,5 |

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality.

Obec Gemerský Sad leží pomerne ďaleko od najvýznamnejších turistických regiónov v rámci Slovenska, za ktoré možno považovať najmä Tatry, Nízke Tatry, Oravu, Liptov a Spiš. Na druhej strane, obec leží v bezprostrednom zázemí Národného parku Slovenský kras. Okrem tohto národného parku sa v relatívnej blízkosti obce nachádzajú aj niektoré maloplošné chránené územia alebo územia NATURA 2000. Pomerne nepriaznivú polohu má obec aj voči najvýznamnejším slovenským kultúrohistorickým a umelecko-historickým pamiatkam (za ktoré možno považovať najmä pamiatky UNESCO – tie sa nachádzajú najmä na Spiši a severovýchodnom Slovensku). Viacero kultúrno-historických hmotných pamiatok však možno nájsť aj v regióne Gemera (napr. rôzne kostoly).

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná viacero (najmä v okolitých mestách, v menšej miere aj v obciach).

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Gemerský Sad sú zatiaľ na veľmi slabej úrovni. V obci nie je žiadna ponuka ubytovacích a stravovacích služieb pre turistov. Veľmi obmedzená

<sup>4</sup> Toto konštatovanie sa však týka len dostupnej plochy na poľnohospodársku výrobu, neberieme tu do úvahy ďalšie dôležité faktory, ako sú napr. klimatické, orografické alebo pôdne pomery, prípadné nájomné vzťahy a pod.



je aj ponuka možností trávenia voľného času. V nadväznosti na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Gemerský Sad s najvyššou pravdepodobnosťou nebude v blízkej budúcnosti odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo príjmy.

### Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

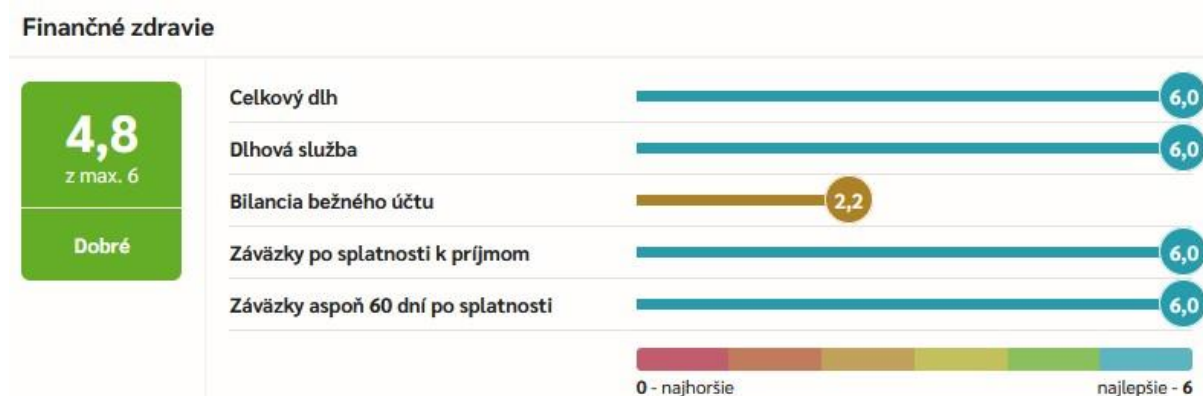
- výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- podieľ na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Ako ukazuje nasledujúci obrázok, obec Gemerský Sad má dobré finančné zdravie. Ide o hodnotenie spoločnosti INEKO, ktorá na základe rôznych kritérií vypočítava finančné zdravie jednotlivých slovenských samospráv. Obec Gemerský Sad získala 4,8 bodu zo 6 možných. Finančné zdravie samosprávy je za obdobie kalendárneho roku 2024 (novšie dáta zatiaľ k dispozícii nie sú).

Obrázok 1: Finančné zdravie obce Gemerský Sad



Zdroj: [www.hospodarenieobci.sk](http://www.hospodarenieobci.sk)



## A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, a to jeho juhozápadnou časťou (oblasť Bratislavy). Obec Gemerský Sad je teda od tohto ramena značne vzdialená.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre obec Gemerský Sad predstavujú mestá Jelšava (5. skupina), Revúca (3b. skupina) a Tornaľa (4. skupina) centier osídlenia.

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice dvomi smermi – severoslovenským dopravným koridorom (cez Žilinu, Poprad a Prešov) a juhoslovenským dopravným koridorom (cez Nitru, Zvolen, Lučenec a Rožňavu). Obec Gemerský Sad teda na žiadnej časti tejto najvýznamnejšej osi neleží a z tohto dôvodu možno len ťažko očakávať priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí by sa nemuseli usadiť priamo v obci, stačilo by v jej blízkosti – tak, aby vytvorili nové pracovné príležitosti v rámci rádia dennej dochádzky do zamestnania z obce Gemerský Sad).

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť okresu Revúca by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti



Revúcej smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Ďalším rozvojovým impulzom, ktorý by mohol prísť z vonkajšieho prostredia, je (najmä finančná) pomoc vlády pre prioritné okresy, poskytovaná v súlade so zákonom č. 271/2025 Z. z. o podpore prioritných okresov (predtým to boli najmenej rozvinuté okresy, NRO, ktorým sa podpora poskytovala na základe zákona č. 336/2015 Z. z.). Jedným z týchto prioritných okresov je aj okres Revúca. Podpora v rámci prioritných okresov má smerovať najmä na tvorbu nových pracovných miest. Hoci finančný balík, dostupný pre okres v rámci tejto podpory, nie je nejaký obrovský a teda neznamená nejaké výrazné investície, v prípade jeho vhodného využitia môže čiastočne prispieť k rozvoju okresu ako takého (a v rámci neho aj k rozvoju obce Gemerský Sad).

### **Štrukturálne fondy v programovom období 2021-2027**

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú na Slovensku z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpal Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V roku 2023 sa toto programové obdobie (z hľadiska financovania a ukončenia projektov) končí, pričom aktuálne sa už nachádzame v programovom období 2021-2027.

Schválená je už Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021-2027 a taktiež Operačný program Slovensko (SR už teda v novom období bude mať len jeden operačný program, čo je oproti minulému obdobiu 2014-2020 významná zmena). Riadiaci orgán OP Slovensko (ktorým je MIRRI SK) a sprostredkovateľské orgány tak môžu pripravovať výzvy na podávanie projektov.

Ďalším významným zdrojom financovania rozvojových projektov v najbližších rokoch je pre Slovensko Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (tzv. Plán obnovy). Čiastočne z tohto Plánu obnovy môžu čerpať aj samosprávy. Plán obnovy sa však už nezaraďuje medzi EŠIF, ide o samostatný zdroj financovania, ktorý vznikol na podnet EÚ ako reakcia na krízu, spôsobenú pandémiou COVID-19. Plán obnovy reaguje najmä na jej ekonomické dopady, v podmienkach Slovenskej republiky však aj na dlhodobé systémové nedostatky v slovenskej spoločnosti (SR je povinná uskutočňovať aj niektoré reformy).



Obrázok 2: Programy politiky súdržnosti v programovom období 2021 - 2027

|                                                   |                    |
|---------------------------------------------------|--------------------|
| ▶ PROGRAM SLOVENSKO                               | 12 593 734 933 EUR |
| ▶ PROGRAM RYBNÉ HOSPODÁRSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY | 15 225 428 EUR     |
| ▶ PROGRAMY PRE OBLASŤ VNÚTORNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ      | 103 625 941,98 EUR |

**PROGRAMY ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE:**  
904 756 054 EUR (nielen slovenská obálka)



|                                              |                 |
|----------------------------------------------|-----------------|
| ▶ Interreg VI-A Slovensko - Česko            | 85 323 597 EUR  |
| ▶ Interreg VI-A Slovensko - Rakúsko          | 55 500 000 EUR  |
| ▶ Interreg VI-A Poľsko - Slovensko           | 129 839 952 EUR |
| ▶ Interreg VI-A Maďarsko - Slovensko         | 129 000 000 EUR |
| ▶ Interreg NEXT HU - SK - RO - UA            | 66 092 505 EUR  |
| ▶ Interreg Danube Region Programme 2021-2027 | 215 000 000 EUR |
| ▶ Interreg Central Europe Programme          | 224 000 000 EUR |

Zdroj: Tvoríme lepšie Slovensko (brožúra MIRRI SK)

Obrázok 3: Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027



Zdroj: Tvoríme lepšie Slovensko (brožúra MIRRI SK)



## Zmena klímy

Veľmi dôležitý faktor, ktorý bude čoraz viac ovplyvňovať rozvoj obce Gemerský Sad a ktorý je potrebné nutne riešiť, je zmena klímy (samozrejme, tento faktor neovplyvňuje len obec, ale pôsobí celosvetovo; v konečnom dôsledku však pôsobí aj lokálne – najčastejšie v podobe extrémnejších prejavov počasia ako sú horúčavy, povodne, suchá a pod.).

Zmena klímy ako fenomén 21. storočia sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky. Svetové ekonomické fórum vo svojej Správe o globálnych rizikách (2018), v ktorej pravidelne vyhodnocuje 50 najväčších globálnych rizík z hľadiska ich účinku, pravdepodobnosti a vzájomných interakcií, zaradilo extrémne prejavy počasia, krízu z nedostatku vody, prírodné katastrofy a zlyhanie zmierňovania zmeny klímy a adaptácie medzi 5 najväčších rizík súčasnosti (MŽP, 2018).

Za obdobie rokov 1881 – 2017 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,73 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar);
- priestorovo rozdielny trend ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere asi o 0,5 % (na juhu Slovenska bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol do 3 %);
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej);
- pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m n. m takmer na celom území Slovenska (vo väčšej nadmorskej výške bol zaznamenaný jej nárast);
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje;
- zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) – príkladom sú v krátkom časovom intervale striedajúce sa extrémne vlhké a suché roky: extrémne suchý rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhké roky 2010 a 2016 a mimoriadne suchý rok 2011 a čiastočne aj 2012. Za ostatných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 – 2017 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými obdobiami relatívne teplého počasia s malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990 – 1994, 2000, 2002, 2003 a 2007, v niektorých regiónoch na západe Slovenska aj v rokoch 2015 a 2017.

Riešením, ktoré by malo v konečnom dôsledku zabrániť, alebo aspoň minimalizovať riziká a negatívne dôsledky zmeny klímy, je kombinácia zmierňovacích opatrení zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov (mitigácia) s opatreniami, ktoré znížia zraniteľnosť a umožnia adaptáciu človeka a ekosystémov s nižšími ekonomickými, environmentálnymi a sociálnymi nákladmi. Cieľom adaptácie je zmierniť nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, znížiť zraniteľnosť a zvýšiť adaptívnu schopnosť prírodných a človekom vytvorených systémov voči aktuálnym, alebo očakávaným negatívnym dôsledkom zmeny klímy, a posilniť odolnosť celej spoločnosti zvyšovaním verejného povedomia v oblasti zmeny klímy a budovaním znalostnej základne pre účinnejšiu adaptáciu (MŽP, 2018).

## STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.



*Formulár 1 (A8): STEEP analýza*

| Sociálne                                                 | Technologické                                    | Ekonomické                                          | Ekologické                    | Politické                                                           | Hodnoty                            |
|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| Starnutie obyvateľstva , emigrácia mladých ľudí do miest | Úroveň technológie poskytovateľa                 | Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch) | Vplyv rôznych subjektov na ŽP | Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti | Zmena postojov k lokálnemu rozvoju |
| Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor        | Dostupná technológia a využívaná technológia     | Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách  | Možnosti obnovy a tvorby ŽP   | Štrukturálna politika Európskej únie                                | Zmena životného štýlu              |
| Zmeny správania obyvateľov                               | Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi   | Dostupnosť finančných zdrojov                       | Politika ŽP                   | Vojna na Ukrajine                                                   | Tímová spolupráca                  |
| Móda                                                     | Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie | Daňová politika                                     | Podpora tvorby a ochrany ŽP   | Zmena vlády ako výsledok volieb                                     | Osobné hodnoty                     |

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie



### A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

#### SWOT analýza

Formulár 2 (A10): SWOT analýza

| Silné stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Slabé stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• atraktívne a zachovalé prírodné prostredie</li> <li>• o niečo priaznivejšia veková štruktúra obyvateľstva v porovnaní s priemerom SR</li> <li>• intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy v katastri obce</li> <li>• dobré finančné zdravie obce</li> <li>• zrealizovaný projekt komplexných pozemkových úprav</li> </ul>                                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• občasné problémy s povodňami v obci, potreba realizácie protipovodňových a vodozádržných opatrení</li> <li>• skôr nižšia úroveň vytriedenia komunálnych odpadov</li> <li>• trend klesania počtu obyvateľov</li> <li>• negatívny vývoj prirodzeného aj migračného pohybu obyvateľstva</li> <li>• vysoká miera nezamestnanosti</li> <li>• veľmi nepriaznivá štruktúra UoZ podľa veku, vzdelania, doby evidencie a klasifikácie zamestnaní</li> <li>• nedobudovaná základná technická infraštruktúra (kanalizácia, ČOV)</li> <li>• absencia športovísk v obci</li> <li>• nevýhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica)</li> <li>• slabá makropolitická atraktivita územia</li> <li>• nevýhodná poloha obce pomerne ďaleko od centier zamestnanosti (urbánnych centier)</li> <li>• slabé predpoklady rozvoja cestovného ruchu</li> </ul> |
| Príležitosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Ohrozenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• zvýšenie úrovne vytriedenia odpadov</li> <li>• realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení (aj externými inštitúciami)</li> <li>• dobudovanie základnej technickej infraštruktúry (kanalizácia, ČOV)</li> <li>• využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako aj iných zdrojov na realizáciu rozvojových aktivít</li> <li>• možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ</li> <li>• vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF</li> <li>• neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

Zdroj: vlastné spracovanie



### Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

#### Hlavné faktory rozvoja:

- zrealizovaný projekt komplexných pozemkových úprav
- podpora marginalizovaných rómskych komunít
- racionálne hospodárenie samosprávy
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov
- rozvoj poľnohospodárskej výroby

#### Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, najčastejšie z dôvodu slabej ponuky pracovných miest (v porovnaní s mestami)
- nízky potenciál pre prilákanie investícií znamenajúcich tvorbu väčšieho počtu pracovných miest (napr. do priemyselnej výroby, veľkoskladov a logistiky a pod.) – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centráram a nadradenej dopravnej infraštruktúry má obec veľmi nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie takýchto investícií
- slabšia ponuka pracovných príležitostí priamo v obci (v porovnaní s väčšími mestami) – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre všetko svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do cestovného ruchu – obec má z dôvodu slabých lokalizačných a realizačných predpokladov rozvoja cestovného ruchu veľmi malý lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do tejto oblasti.



## **B-Strategická časť**

**Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja**



Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.



## Strategická vízia a hlavný cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerieť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Gemerský Sad:

***Obec Gemerský Sad je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.***

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť hlavný cieľ rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032. **Hlavným cieľom** rozvoja obce je

*„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.*

## Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zdefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti**:

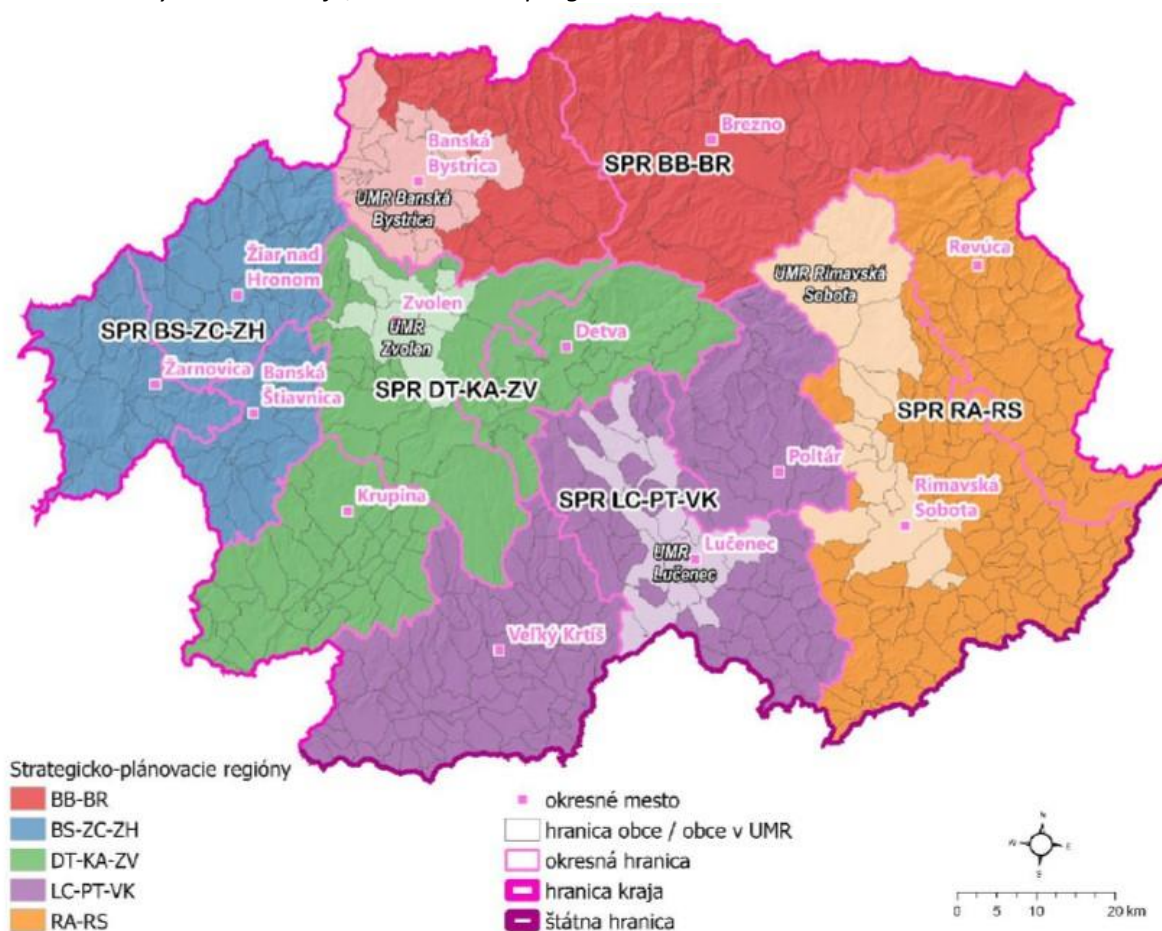
1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.



V novom programovom období (2021-2027) nastávajú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny. Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).

Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Gemerský Sad** leží v Banskobystrickom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Revúca-Rimavská Sobota**.

Obrázok 4: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Banskobystrického kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027



Zdroj: IÚS BBSK a PHSR BBSK na roky 2022-2027



Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. **Každý samosprávny kraj** na Slovensku a každé **územie udržateľného mestského rozvoja (UMR)**<sup>5</sup>, zadané Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, si v rámci svojho PHRSR (resp. integrovanej územnej stratégie)<sup>6</sup> definuje tzv. **Integrované investičné balíčky (resp. integrované projektové balíčky)**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného investičného balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

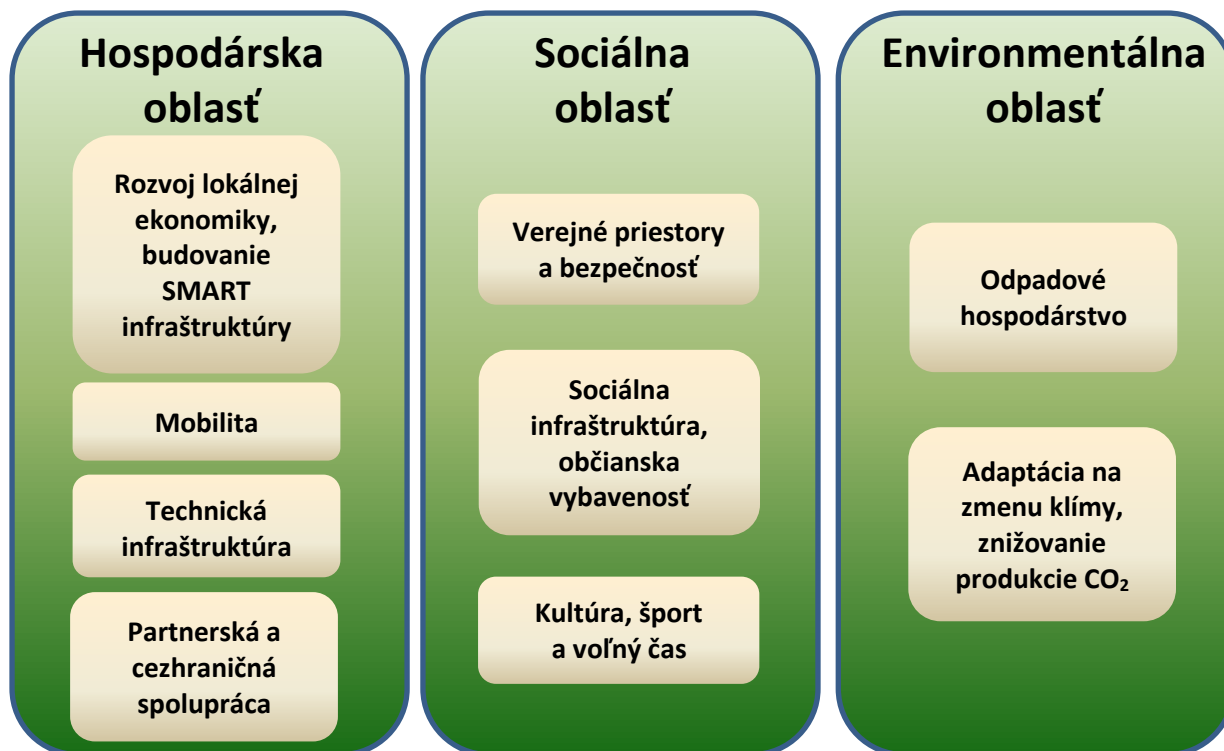
Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už teda nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). Časť IUI bude schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

<sup>5</sup> nazývané aj „mestská funkčná oblasť“

<sup>6</sup> v prípade VÚC ide o PHRSR (pričom IUS môže byť integrálnou súčasťou PHRSR kraja alebo samostatnou stratégiou). V prípade území UMR podľa toho, či sa daný UMR rozhodol vypracovať si integrovanú územnú stratégiu vo forme spoločného programu rozvoja obcí na základe § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja alebo ako samostatnú stratégiu



Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Gemerský Sad stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:



- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: rozvoj lokálnej ekonomiky, budovanie SMART infraštruktúry (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie, realizácia SMART riešení, skvalitňovanie verejných služieb), mobilita (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych ciest, rigolov), technická infraštruktúra (vybudovanie technickej vybavenosti obce – kanalizácia, ČOV) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca z 3 rozvojových priorít: verejné priestory a bezpečnosť (prevencia kriminality), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, čiastočná rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a kultúra, šport a voľný čas (výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO<sub>2</sub> (realizácia zelených a modrých investícií, zvyšovanie biodiverzity, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení, obnova existujúcich melioračných zariadení).



Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorit, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení a projektových zámerov, bude obec naplňovať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 3 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

| <b>Vízia</b><br><i>„Obec Gemerský Sad je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Hlavný cieľ</b><br><i>„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“</i>                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Prioritná oblasť                                                                                                                                                                                                                                             | Hospodárska                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sociálna                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Environmentálna                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Strategický cieľ</b>                                                                                                                                                                                                                                      | <i>Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry</i>                                                                                                                                                       | <i>Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia</i>                                                                                                                                                                     | <i>Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie</i>                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Priority</b>                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rozvoj lokálnej ekonomiky, budovanie SMART infraštruktúry</li> <li>• Mobilita</li> <li>• Technická infraštruktúra</li> <li>• Partnerská a cezhraničná spolupráca</li> </ul>                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Verejné priestory a bezpečnosť</li> <li>• Sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť</li> <li>• Kultúra, šport a voľný čas</li> </ul>                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Odpadové hospodárstvo</li> <li>• Adaptácia na zmenu klímy, znižovanie produkcie CO<sub>2</sub></li> </ul>                                                                                                                                                                          |
| <b>Opatrenia</b>                                                                                                                                                                                                                                             | 1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov<br>1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb<br>1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry<br>1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce<br>1.5 Spolupráca s partnerskými obcami | 2.1 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov, vrátane prevencie kriminality<br>2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti<br>2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít<br>2.4 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času<br>2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života | 3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov<br>3.2 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity<br>3.3 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE<br>3.4 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry |

Zdroj: vlastné spracovanie



# **C-Programová časť**

**Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja**



Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projektové zámery na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a projektových zámerov. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projektové zámery, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

## Opatrenia a projektové zámery podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých konkrétnych projektových zámerov. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektových zámerov v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektových zámerov na území obce – pričom tieto projektové zámery svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projektové zámery, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Niektoré projektové zámery sú pritom „zložitejšie“ – budú si vyžadovať napr. spracovanie projektovej dokumentácie, inžinierske činnosti, zapojenie väčšieho počtu osôb do manažmentu takéhoto projektu a pod. Zároveň sú tu však uvedené aj také projektové zámery, ktoré predstavujú spravidla jednoduchšie „činnosti“ (nie je potrebné realizovať ich ako projekt; spravidla ide „jednoduchšie“, menej náročné činnosti). Všetky takéto zámery – či už „jednoduchšie“ alebo „zložitejšie“ – budeme v tejto aj ďalších kapitolách označovať pod rovnakým názvom „**projektový zámer**“.

Všetky projektové zámery, ktoré sú v tomto PHSR zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovaných investičných balíkov**, zadefinovaných či už v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (**PHSR VÚC Banská Bystrica**) alebo v integrovanej územnej stratégii SPR Revúca-Rimavská Sobota (**IUS SPR Revúca-Rimavská Sobota**); môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 4 (P1): Prehľad opatrení a projektových zámerov podľa oblastí

| Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Opatrenie                                                 | Projektový zámer                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov | <b>Proj. zámer 1.1.1:</b><br><b>Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít</li> <li>- prenájom obecných pozemkov a budov</li> <li>- podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty</li> <li>- podpora poľnohospodárskych subjektov</li> </ul> |



|                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                         | <p><b>Proj. zámer 1.1.2:</b><br/> <b>Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov</b><br/>                     - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 1.2 Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb | <p><b>Proj. zámer 1.2.1:</b><br/> <b>Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby</b><br/>                     - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.)</p> <p><b>Proj. zámer 1.2.2:</b><br/> <b>Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce</b><br/>                     - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov</p> <p><b>Proj. zámer 1.2.3:</b><br/> <b>Obstaranie komunálnej techniky na údržbu verejných priestorov</b><br/>                     - nákup potrebnej techniky a vybavenia na údržbu verejných priestranstiev (napr. traktor, nakladač, kosačka, zametač, odhříňač snehu, fréza a pod.) a na efektívnejšie a kvalitnejšie nakladanie s odpadmi</p> <p><b>Proj. zámer 1.2.4:</b><br/> <b>Obstaranie územného plánu obce podľa nového zákona o územnom plánovaní</b><br/>                     - zazmluvnenie odborne spôsobilej osoby a spracovateľa územného plánu<br/>                     - obstaranie územného plánu obce v súlade so zákonom o územnom plánovaní</p> |
| 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry                                      | <p><b>Proj. zámer 1.3.1:</b><br/> <b>Modernizácia miestnych ciest</b><br/>                     - obnova poškodeného povrchu existujúcich miestnych ciest</p> <p><b>Proj. zámer 1.3.2:</b><br/> <b>Obnova rigolov popri cestách</b><br/>                     - prehĺbenie a prečistenie rigolov a priepustov, úprava brehov</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |



|                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                      | <b>Proj. zámer 1.3.3:</b><br><b>Úprava obecných poľných a lesných ciest v katastri obce</b><br>- realizácia rôznych stavebno-technických a povrchových úprav na poľných a lesných cestách vo vlastníctve obce                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce                            | <b>Proj. zámer 1.4.1:</b><br><b>Výstavba kanalizácie a ČOV</b><br>- osadenie kanalizačného potrubia v celej obci<br>- výstavba čističky odpadových vôd a pripojenie kanalizačných vetiev na ČOV                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami                                 | <b>Proj. zámer 1.5.1:</b><br><b>Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce</b><br>- rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA</b>                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Opatrenie</b>                                                     | <b>Projektový zámer</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 2.1 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov, vrátane prevencie kriminality | <b>Proj. zámer 2.1.1:</b><br><b>Rozšírenie kamerového systému</b><br>- osadenie ďalších bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality a protispoločenského správania v obci, príp. aj monitorovania bezpečnosti cestnej premávky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 2.2 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti                         | <b>Proj. zámer 2.2.1:</b><br><b>Modernizácia budovy hasičskej zbrojnice</b><br>- obnova budovy, rekonštrukcia vnútorných priestorov<br><br><b>Proj. zámer 2.2.2:</b><br><b>Obnova cintorínov a oplotenia</b><br>- realizácia rôznych prác v rámci obnovy oboch pohrebísk na území obce (chodníky, zeleň, vybavenie...), vrátane rekonštrukcie oplotení pohrebísk<br><br><b>Proj. zámer 2.2.3:</b><br><b>Výstavba Domu smútku</b><br>- vybudovanie priestorov na realizáciu smútočných obradov<br><br><b>Proj. zámer 2.2.4:</b><br><b>Modernizácia vnútorného vybavenia kultúrneho domu v Mikolčanoch</b><br>- výmena zastaraných / poškodených zariadení kultúrneho domu, realizácia rôznych rekonštrukčných prác<br><br><b>Proj. zámer 2.2.5:</b><br><b>Revitalizácia dvora obecného úradu a kultúrneho domu</b><br>- obnova zelene na dvore, osadenie mobiliáru, vybudovanie oddychových prvkov |



|                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                      | <b>Proj. zámer 2.2.6:</b><br><b>Rekonštrukcia budovy bývalej MŠ v Nováčanoch</b><br>- obnova strechy<br>- realizácia ďalších rekonštrukčných prác podľa potreby                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 2.3 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít                                                                  | <b>Proj. zámer 2.3.1:</b><br><b>V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP</b><br>- spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 2.4 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času                                                   | <b>Proj. zámer 2.4.1:</b><br><b>Výstavba multifunkčného ihriska</b><br>- vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu športových aktivít                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života                                                                        | <b>Proj. zámer 2.5.1:</b><br><b>Podpora kultúrnych a športových podujatí</b><br>- podpora kultúrnych podujatí<br>- podpora športových podujatí<br>- obstaranie materiálneho vybavenia na realizáciu kultúrnych a športových podujatí (napr. stany, stoly, lavičky, mobiliár a pod.)<br>- podpora miestnych kultúrnych a športových telies (vrátane obstarania športového vybavenia, krojov, hudobných nástrojov, rekvizít a iného vybavenia)                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA</b>                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Opatrenie</b>                                                                                                     | <b>Projektový zámer</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3.1 Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov                                                | <b>Proj. zámer 3.1.1:</b><br><b>Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve, realizácia osvetových a vzdelávacích aktivít</b><br>- zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov<br>- rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností<br>- rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov<br>- implementácia rôznych SMART prvkov za účelom kvalitatívneho zlepšenia nakladania s odpadmi<br>- realizácia edukatívnych aktivít rôznej povahy pre miestnych obyvateľov a iných pôvodcov odpadu za účelom zlepšenia nakladania s odpadmi |
| 3.2 Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity | <b>Proj. zámer 3.2.1:</b><br><b>Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov</b><br>- výkon starostlivosti o verejnú zeleň<br>- výsadba novej zelene (stromy, kríky, tráva, kvety a pod.) za účelom rozširovania zelených plôch v intraviláne obce                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |



|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                | <p><b>Proj. zámer 3.2.2:</b><br/> <b>Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- v spolupráci rôznymi subjektmi realizácia rôznych ďalších adaptačných opatrení, ako napr. dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, vodná fontána, zelené parkovisko a pod.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 3.3 Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE | <p><b>Proj. zámer 3.3.1:</b><br/> <b>Výstavba fotovoltických elektrární na obecných budovách</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- osadenie príslušnej techniky na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie</li> </ul> <p><b>Proj. zámer 3.3.2:</b><br/> <b>Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- realizácia ďalších podporných krokov na využívanie OZE a AZE (napr. zatepľovanie budov, výmena kotlov a pod.)</li> </ul> <p><b>Proj. zámer 3.3.3:</b><br/> <b>Komplexná obnova budovy kultúrneho domu v Nováčanoch, vrátane zvýšenia jej energetickej efektívnosti</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- výmena poškodenej strešnej krytiny</li> <li>- zateplenie budovy, úprava fasády</li> <li>- výmena otvorových výplní</li> <li>- rekonštrukcia interiérových priestorov (elektroinštalácia, rozvody vody a kúrenia, výmena kotlov, omietky, podlahy)</li> <li>- obstaranie vnútorného vybavenia</li> </ul> |
| 3.4 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry       | <p><b>Proj. zámer 3.4.1:</b><br/> <b>Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení, obnova melioračných zariadení</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- realizácia celého komplexu vzájomne prepojených aktivít zameraných na elimináciu prípadných povodní, zadržiavanie vody krajine, zvyšovanie biodiverzity a pod.</li> <li>- obnova existujúcich melioračných prvkov a zariadení v katastri obce</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

Zdroj: Obecný úrad Gemerský Sad, vlastné spracovanie



## Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené spravidla ako nulové v roku 2026, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2029 a 2032.

Formulár 5 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR

| Typ ukazovateľa                                                                                      | Ukazovateľ                     | Informačný zdroj/odkaz | Merná jednotka             | Východisková hodnota | Cieľová hodnota |      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|------------------------|----------------------------|----------------------|-----------------|------|
|                                                                                                      |                                |                        |                            | 2026                 | 2029            | 2032 |
| Hospodárska oblasť                                                                                   |                                |                        |                            |                      |                 |      |
| Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov                               |                                |                        |                            |                      |                 |      |
| Výsledok                                                                                             | Podpora podnikateľa            | OcÚ                    | počet / rok                | 0                    | 1               | 2    |
| Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb |                                |                        |                            |                      |                 |      |
| Výsledok                                                                                             | Realizované digitálne riešenia | OcÚ, zamestnávateľa    | počet                      | 0                    | 1               | 3    |
| Výsledok                                                                                             | Obstaraná komunálna technika   | OcÚ                    | súbor techniky a zariadení | 0                    | 1               | 1    |
| Výsledok                                                                                             | Obstaraný územný plán          | OcÚ                    | dokumentácia               | 0                    | 0               | 1    |
| Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry                                      |                                |                        |                            |                      |                 |      |
| Výsledok                                                                                             | Zrekonštr. miestne cesty       | OcÚ                    | súbor objektov             | 0                    | 0               | 1    |



|                                                                                   |                                                   |              |                            |    |    |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------|----------------------------|----|----|-----|
| Výsledok                                                                          | Obnovené rigoly popri cestách                     | OcÚ          | súbor objektov             | 0  | 1  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Obnovené poľné a lesné cesty vo vlastníctve obce  | OcÚ          | súbor objektov             | 0  | 0  | 1   |
| Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce                            |                                                   |              |                            |    |    |     |
| Výsledok                                                                          | Vybudovaná kanalizačná sieť                       | OcÚ          | súbor objektov             | 0  | 0  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Vybudovaná ČOV                                    | OcÚ          | objekt                     | 0  | 0  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Obyvatelia pripojení na kanalizačnú sieť          | OcÚ          | počet                      | 0  | 0  | 300 |
| Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami                                 |                                                   |              |                            |    |    |     |
| Výsledok                                                                          | Podporené partnerské projekty                     | OcÚ          | počet                      | 0  | 1  | 3   |
| <b>Sociálna oblasť</b>                                                            |                                                   |              |                            |    |    |     |
| Opatrenie 2.1. - Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov, vrátane prevencie kriminality |                                                   |              |                            |    |    |     |
| Výstup                                                                            | Nové kamery monitorujúce verejné priestory        | OcÚ          | počet                      | 15 | 20 | 20  |
| Výsledok                                                                          | Nižší počet priestupkov                           | OcÚ, Polícia | %                          | 0  | 20 | 40  |
| Opatrenie 2.2. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti                         |                                                   |              |                            |    |    |     |
| Výsledok                                                                          | Modernizovaná budova hasičskej zbrojnice          | OcÚ          | objekt                     | 0  | 0  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Obnovené cintoríny a oplotenia                    | OcÚ          | súbor objektov             | 0  | 1  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Vybudovaný Dom smútku                             | OcÚ          | objekt                     | 0  | 0  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Modernizované vnútorné vybavenie KD v Mikolčanoch | OcÚ          | súbor objektov a zariadení | 0  | 0  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Revitalizovaný dvor OcÚ a KD                      | OcÚ          | súbor objektov a zariadení | 0  | 1  | 1   |
| Výsledok                                                                          | Zrekonštr. budova bývalej MŠ v Nováčanoch         | OcÚ          | objekt                     | 0  | 0  | 1   |
| Opatrenie 2.3. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít                  |                                                   |              |                            |    |    |     |
| Výsledok                                                                          | Osoby zamestnané cez projekty AOTP                | OcÚ          | počet                      | 0  | 1  | 2   |
| Opatrenie 2.4. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času   |                                                   |              |                            |    |    |     |



|                                                                                                                                   |                                                                                     |     |                |    |    |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------|----|----|----|
| Výsledok                                                                                                                          | Vybudované multifunkčné ihrisko                                                     | OcÚ | objekt         | 0  | 1  | 1  |
| Opatrenie 2.5. - Podpora spoločenského a kultúrneho života                                                                        |                                                                                     |     |                |    |    |    |
| Výsledok                                                                                                                          | Zrealizované kultúrne a športové podujatia                                          | OcÚ | počet/rok      | 4  | 5  | 6  |
| Výsledok                                                                                                                          | Podporené subjekty                                                                  | OcÚ | počet/rok      | 0  | 1  | 2  |
| <b>Environmentálna oblasť</b>                                                                                                     |                                                                                     |     |                |    |    |    |
| Opatrenie 3.1. - Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov                                                |                                                                                     |     |                |    |    |    |
| Výsledok                                                                                                                          | Skvalitnený systém zberu odpadov                                                    | OcÚ | súbor aktivít  | 0  | 1  | 1  |
| Výsledok                                                                                                                          | Úroveň vytriedenia odpadov                                                          | OcÚ | %              | 31 | 50 | 60 |
| Opatrenie 3.2. - Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity |                                                                                     |     |                |    |    |    |
| Výsledok                                                                                                                          | Revitalizovaná zeleň na verejných priestranstvách                                   | OcÚ | súbor objektov | 0  | 1  | 1  |
| Výsledok                                                                                                                          | Realizované ďalšie adaptačné opatrenia                                              | OcÚ | súbor aktivít  | 0  | 1  | 1  |
| Opatrenie 3.3. - Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE                                                       |                                                                                     |     |                |    |    |    |
| Výstup                                                                                                                            | Osadené fotovoltické panely na obecných budovách                                    | OcÚ | súbor objektov | 0  | 0  | 1  |
| Výsledok                                                                                                                          | Obnovená budova kultúrneho domu v Nováčanoch                                        | OcÚ | objekt         | 0  | 0  | 1  |
| Výsledok                                                                                                                          | Nižšia spotreba energie v budovách                                                  | OcÚ | %              | 0  | 30 | 60 |
| Opatrenie 3.4. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry                                                             |                                                                                     |     |                |    |    |    |
| Výsledok                                                                                                                          | Zrealizované protipovodňové a vodozádržné opatrenia, obnovené melioračné zariadenia | OcÚ | súbor aktivít  | 0  | 0  | 1  |

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad Gemerský Sad, vlastné spracovanie



# **D-Realizačná časť**

**Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja**



Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

## Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladanú (odhadovanú) výšku zdrojov na ich realizáciu.

Formulár 6 (R1): Akčný plán

| Opatrenie, projektový zámer                                                                                                               | Odhadovaný termín realizácie | Financovanie (tis. eur) | Zodpovedný  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-------------------------|-------------|
| <b>HOSPODÁRSKA OBLASŤ</b>                                                                                                                 |                              |                         |             |
| <b>PRIORITA: ROZVOJ LOKÁLNEJ EKONOMIKY, BUDOVANIE SMART INFRAŠTRUKTÚRY</b>                                                                |                              |                         |             |
| <b>Opatrenie 1.1: Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov</b>                                                               |                              |                         |             |
| <b>Proj. zámer 1.1.1:</b> Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci                                                        | od 2026<br>priebežne         | 1,00                    | obec        |
| <b>Proj. zámer 1.1.2:</b> Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov                                                         | od 2026<br>priebežne         | 1,00                    | obec, firmy |
| <b>Opatrenie 1.2: Rozvoj digitalizácie a SMART infraštruktúry, vrátane modernizácie verejných služieb</b>                                 |                              |                         |             |
| <b>Proj. zámer 1.2.1:</b> Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby | od 2026<br>priebežne         | 2,00                    | obec, firmy |
| <b>Proj. zámer 1.2.2:</b> Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce                                                 | od 2026<br>priebežne         | 1,00                    | obec        |
| <b>Proj. zámer 1.2.3:</b> Obstaranie komunálnej techniky na údržbu verejných priestorov                                                   | od 2026<br>priebežne         | 80,00                   | obec        |
| <b>Proj. zámer 1.2.4:</b> Obstaranie územného plánu obce podľa nového zákona o územnom plánovaní                                          | 2028-2031                    | 20,00                   | obec        |
| <b>PRIORITA: MOBILITA</b>                                                                                                                 |                              |                         |             |
| <b>Opatrenie 1.3: Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry</b>                                                                      |                              |                         |             |
| <b>Proj. zámer 1.3.1:</b> Modernizácia miestnych ciest                                                                                    | 2026-2032                    | 90,00                   | obec        |
| <b>Proj. zámer 1.3.2:</b> Obnova rigolov popri cestách                                                                                    | 2026-2029                    | 10,00                   | obec, VÚC   |



|                                                                                                                                                              |                      |          |                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------|--------------------------|
| <b>Proj. zámer 1.3.3:</b> Úprava obecných poľných a lesných ciest v katastri obce                                                                            | 2026-2032            | 100,00   | obec                     |
| <b>PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA</b>                                                                                                                    |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 1.4:</b> Zlepšenie technickej vybavenosti obce                                                                                                  |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 1.4.1:</b> Výstavba kanalizácie a ČOV                                                                                                         | 2028-2032            | 1 800,00 | obec                     |
| <b>PRIORITA: PARTNERSKÁ A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA</b>                                                                                                         |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 1.5:</b> Spolupráca s partnerskými obcami                                                                                                       |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 1.5.1:</b> Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce                                                                                       | od 2026<br>priebežne | 3,00     | obec                     |
| <b>SOCIÁLNA OBLASŤ</b>                                                                                                                                       |                      |          |                          |
| <b>PRIORITA: VEREJNÉ PRIESTORY A BEZPEČNOSŤ</b>                                                                                                              |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 2.1:</b> Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov, vrátane prevencie kriminality                                                                       |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 2.1.1:</b> Rozšírenie kamerového systému                                                                                                      | 2027-2029            | 10,00    | obec                     |
| <b>PRIORITA: SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, OBČIANSKA VYBAVENOSŤ</b>                                                                                               |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 2.2:</b> Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti                                                                                               |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 2.2.1:</b> Modernizácia budovy hasičskej zbrojnice                                                                                            | 2028-2030            | 120,00   | obec                     |
| <b>Proj. zámer 2.2.2:</b> Obnova cintorínov a oplotenia                                                                                                      | 2027-2029            | 40,00    | obec                     |
| <b>Proj. zámer 2.2.3:</b> Výstavba Domu smútku                                                                                                               | 2028-2031            | 300,00   | obec                     |
| <b>Proj. zámer 2.2.4:</b> Modernizácia vnútorného vybavenia kultúrneho domu v Mikoľčanoch                                                                    | 2027-2030            | 120,00   | obec                     |
| <b>Proj. zámer 2.2.5:</b> Revitalizácia dvora obecného úradu a kultúrneho domu                                                                               | 2026-2028            | 80,00    | obec                     |
| <b>Proj. zámer 2.2.6:</b> Rekonštrukcia budovy bývalej MŠ v Nováčanoch                                                                                       | 2028-2030            | 150,00   | obec                     |
| <b>Opatrenie 2.3:</b> Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít                                                                                        |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 2.3.1:</b> V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP                                                                             | od 2026<br>priebežne | 10,00    | obec,<br>UPSVaR          |
| <b>PRIORITA: KULTÚRA, ŠPORT A VOĽNÝ ČAS</b>                                                                                                                  |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 2.4:</b> Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času                                                                        |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 2.4.1:</b> Výstavba multifunkčného ihriska                                                                                                    | 2026-2029            | 100,00   | obec                     |
| <b>Opatrenie 2.5:</b> Podpora spoločenského a kultúrneho života                                                                                              |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 2.5.1:</b> Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies                                                                                  | od 2026<br>priebežne | 10,00    | obec                     |
| <b>ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ</b>                                                                                                                                |                      |          |                          |
| <b>PRIORITA: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO</b>                                                                                                                       |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 3.1:</b> Skvalitnenie nakladania s odpadmi a podpora zhodnocovania odpadov                                                                      |                      |          |                          |
| <b>Proj. zámer 3.1.1:</b> Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve, realizácia osvetových a vzdelávacích aktivít | 2026-2032            | 10,00    | obec, zberová spoločnosť |
| <b>PRIORITA: ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY, ZNIŽOVANIE PRODUKCIE CO<sub>2</sub></b>                                                                               |                      |          |                          |
| <b>Opatrenie 3.2:</b> Realizácia adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, zelené a modré investície, zvyšovanie biodiverzity                       |                      |          |                          |



|                                                                                                                                           |           |        |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------|------------|
| <b>Proj. zámer 3.2.1:</b> Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov                              | 2026-2032 | 80,00  | obec       |
| <b>Proj. zámer 3.2.2:</b> Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí              | 2026-2032 | 40,00  | obec       |
| <b>Opatrenie 3.3: Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, prechod na OZE</b>                                                          |           |        |            |
| <b>Proj. zámer 3.3.1:</b> Výstavba fotovoltických elektrární na obecných budovách                                                         | 2026-2029 | 100,00 | obec       |
| <b>Proj. zámer 3.3.2:</b> Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách | 2026-2032 | 50,00  | obec       |
| <b>Proj. zámer 3.3.3:</b> Komplexná obnova budovy kultúrneho domu v Nováčanoch, vrátane zvýšenia jej energetickej efektívnosti            | 2027-2031 | 350,00 | obec       |
| <b>Opatrenie 3.4: Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry</b>                                                                |           |        |            |
| <b>Proj. zámer 3.4.1:</b> Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení, obnova melioračných zariadení                             | 2026-2032 | 300,00 | obec, štát |

Zdroj: vlastné spracovanie



## Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektových zámerov si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto zábery uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projektové zábery bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

## Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

## Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.



Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétného projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

*Formulár 7 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania*

| <b>Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti<br/>2026-2032</b> |                         |                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Typ hodnotenia</b>                                                     | <b>Vykonať prvýkrát</b> | <b>Dôvod vykonania / periodicita</b>                                                                               |
| Strategické hodnotenie                                                    | najskôr v roku 2027     | podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby                                                           |
| Operatívne hodnotenie                                                     | v prípade potreby       | kontrola súladu programu s reálnou situáciou                                                                       |
| Tematické hodnotenie časti PHSR                                           | 2028                    | téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok |
| Ad hoc mimoriadne hodnotenie                                              | v prípade potreby       | pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR                                              |
| Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti                            | 2026-2032               | na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.                       |

Zdroj: vlastné spracovanie



# **E-Finančná časť**

**Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja**



Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, projektových zámerov za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektových zámerov.

## Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektových zámeroch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektového zámeru. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektových zámerov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projektové zábery sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a projektových zámerov, uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB, ...),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny – AOTP...),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHSR je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 8 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

| Oblasť                    | rok          |               |               |                 |                 |               |               | Spolu<br>(tis. €) |
|---------------------------|--------------|---------------|---------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-------------------|
|                           | 2026         | 2027          | 2028          | 2029            | 2030            | 2031          | 2032          |                   |
| <b>Hospodárska</b>        | 2,20         | 30,30         | 98,40         | 498,50          | 603,50          | 654,50        | 220,60        | <b>2 108,00</b>   |
| <b>Sociálna</b>           | 4,00         | 30,00         | 254,00        | 369,00          | 226,00          | 51,00         | 6,00          | <b>940,00</b>     |
| <b>Environmentálna</b>    | 5,00         | 54,00         | 181,00        | 296,00          | 250,00          | 134,00        | 10,00         | <b>930,00</b>     |
| <b>SPOLU<br/>(tis. €)</b> | <b>11,20</b> | <b>114,30</b> | <b>533,40</b> | <b>1 163,50</b> | <b>1 079,50</b> | <b>839,50</b> | <b>236,60</b> | <b>3 978,00</b>   |

Zdroj: vlastné spracovanie



## Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektových zámerov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie k tomu-ktorému projektovému zámeru (ak relevantné) a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 9 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

| Viaczdrojové financovanie (tis. eur) |                 |                 |               |             |               |                 |                 |             |
|--------------------------------------|-----------------|-----------------|---------------|-------------|---------------|-----------------|-----------------|-------------|
| Opatrenie                            | Celkové náklady | Verejné zdroje  |               |             |               |                 | Súkromné zdroje | Iné zdroje  |
|                                      |                 | EÚ              | Štát          | VÚC         | Obec          | Spolu           |                 |             |
| Opatrenie 1.1                        | 2,00            |                 | 1,50          |             | 0,50          | 2,00            |                 |             |
| Opatrenie 1.2                        | 103,00          | 68,00           | 25,00         |             | 10,00         | 103,00          |                 |             |
| Opatrenie 1.3                        | 200,00          | 170,00          | 20,00         |             | 10,00         | 200,00          |                 |             |
| Opatrenie 1.4                        | 1 800,00        | 1 000,00        | 750,00        |             | 50,00         | 1 800,00        |                 |             |
| Opatrenie 1.5                        | 3,00            |                 |               | 2,00        | 1,00          | 3,00            |                 |             |
| Opatrenie 2.1                        | 10,00           | 8,50            | 1,00          |             | 0,50          | 10,00           |                 |             |
| Opatrenie 2.2                        | 810,00          | 688,50          | 81,00         |             | 40,50         | 810,00          |                 |             |
| Opatrenie 2.3                        | 10,00           |                 | 8,00          |             | 2,00          | 10,00           |                 |             |
| Opatrenie 2.4                        | 100,00          | 85,00           | 10,00         |             | 5,00          | 100,00          |                 |             |
| Opatrenie 2.5                        | 10,00           |                 |               | 5,00        | 5,00          | 10,00           |                 |             |
| Opatrenie 3.1                        | 10,00           |                 |               |             | 5,00          | 5,00            | 5,00            |             |
| Opatrenie 3.2                        | 120,00          | 102,00          | 12,00         |             | 6,00          | 120,00          |                 |             |
| Opatrenie 3.3                        | 500,00          | 425,00          | 50,00         |             | 25,00         | 500,00          |                 |             |
| Opatrenie 3.4                        | 300,00          | 255,00          | 30,00         |             | 15,00         | 300,00          |                 |             |
| <b>SPOLU</b>                         | <b>3 978,00</b> | <b>2 802,00</b> | <b>988,50</b> | <b>7,00</b> | <b>175,50</b> | <b>3 973,00</b> | <b>5,00</b>     | <b>0,00</b> |

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie



Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektových zámerov je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia a projektové zábery PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektových zámerov.

Formulár 10 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

| Číslo opatrenia              | Kód a názov projektového zámeru                                                                                       | Klasifikácia stavieb - trieda | Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu         | Termín začatia a ukončenia realizácie projekt. zámeru | RN Spolu (tis. eur) | Verejné zdroje celkom | Verejné zdroje |                                | Súkromné zdroje | Úverové zdroje | EIB príspevok (informatívne) | Iné zdroje |
|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------|-----------------------|----------------|--------------------------------|-----------------|----------------|------------------------------|------------|
|                              |                                                                                                                       |                               |                                            | rok                                                   |                     |                       | Národné celkom | EÚ (EŠIF + Plán obnovy) celkom |                 |                |                              |            |
|                              |                                                                                                                       |                               |                                            |                                                       | a=b+e+f+g+h         | b=c+d                 | c              | d                              | e               | f              | g                            | h          |
| <b>I. Hospodárska oblasť</b> |                                                                                                                       |                               |                                            |                                                       | <b>2 108,00 €</b>   | 2 108,00 €            | 870,00 €       | 1 238,00 €                     | 0,00 €          | 0,00 €         | 0,00 €                       | 0,00 €     |
| Opat. 1.1                    | 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci                                                        |                               | rozvinutie lokálnej ekonomiky              | 2026-2032                                             | 1,00 €              | 1,00 €                | 1,00 €         |                                |                 |                |                              |            |
|                              | 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov                                                         |                               | rozvinutie lokálnej ekonomiky              | 2026-2032                                             | 1,00 €              | 1,00 €                | 1,00 €         |                                |                 |                |                              |            |
| Opat. 1.2                    | 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby |                               | rozvinutie lokálnej ekonomiky              | 2026-2032                                             | 2,00 €              | 2,00 €                | 2,00 €         |                                |                 |                |                              |            |
|                              | 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce                                                 |                               | zvýšená zamestnanosť obyvateľstva          | 2026-2032                                             | 1,00 €              | 1,00 €                | 1,00 €         |                                |                 |                |                              |            |
|                              | 1.2.3 Obstaranie komunálnej techniky na údržbu verejných priestorov                                                   |                               | kvalitná starostlivosť o verejné priestory | 2026-2032                                             | 80,00 €             | 80,00 €               | 12,00 €        | 68,00 €                        |                 |                |                              |            |



|                            |                                                                              |                                                               |                                                                                                               |           |            |            |          |            |        |        |        |        |
|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|------------|----------|------------|--------|--------|--------|--------|
|                            | 1.2.4 Obstaranie územného plánu obce podľa nového zákona o územnom plánovaní |                                                               | kvalitné východiskové legislatívne podmienky pre rozvoj obce                                                  | 2028-2031 | 20,00 €    | 20,00 €    | 20,00 €  |            |        |        |        |        |
| Opat. 1.3                  | 1.3.1 Modernizácia miestnych ciest                                           | 2112 - Miestne komunikácie                                    | zabezpečený kvalitný prístup k domom a bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov                                      | 2026-2032 | 90,00 €    | 90,00 €    | 13,50 €  | 76,50 €    |        |        |        |        |
|                            | 1.3.2 Obnova rigolov popri cestách                                           | 2112 - Miestne komunikácie                                    | spoľahlivé odvádzanie dažďových vôd od komunikácií                                                            | 2026-2029 | 10,00 €    | 10,00 €    | 1,50 €   | 8,50 €     |        |        |        |        |
|                            | 1.3.3 Úprava obecných poľných a lesných ciest v katastri obce                | 2112 - Miestne komunikácie                                    | kvalitné poľné a lesné cesty v katastri obce                                                                  | 2026-2032 | 100,00 €   | 100,00 €   | 15,00 €  | 85,00 €    |        |        |        |        |
| Opat. 1.4                  | 1.4.1 Výstavba kanalizácie a ČOV                                             | 2223 - Miestne kanalizácie                                    | novo vybudovaná kanalizačná sieť v obci, vrátane ČOV; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov | 2028-2032 | 1 800,00 € | 1 800,00 € | 800,00 € | 1 000,00 € |        |        |        |        |
| Opat. 1.5                  | 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce                           |                                                               | 2 podporené partnerské projekty                                                                               | 2026-2032 | 3,00 €     | 3,00 €     | 3,00 €   |            |        |        |        |        |
| <b>II. Sociálna oblasť</b> |                                                                              |                                                               |                                                                                                               |           | 940,00 €   | 940,00 €   | 158,00 € | 782,00 €   | 0,00 € | 0,00 € | 0,00 € | 0,00 € |
| Opat. 2.1                  | 2.1.1 Rozšírenie kamerového systému                                          | 2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia | 5 nových kamier; vyššia bezpečnosť obyvateľov, lepšia ochrana majetku                                         | 2027-2029 | 10,00 €    | 10,00 €    | 1,50 €   | 8,50 €     |        |        |        |        |
| Opat. 2.2                  | 2.2.1 Modernizácia budovy hasičskej zbrojnice                                | 1274 - Ostatné budovy, i.n.                                   | vytvorené kvalitné podmienky pre výkon hasičskej činnosti                                                     | 2028-2030 | 120,00 €   | 120,00 €   | 18,00 €  | 102,00 €   |        |        |        |        |



|           |                                                                       |                                                            |                                                    |           |          |          |         |          |  |  |  |  |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------|----------|----------|---------|----------|--|--|--|--|
|           | 2.2.2 Obnova cintorínov a oplotenia                                   | 1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít | dôstojné priestory posledného odpočinku            | 2027-2029 | 40,00 €  | 40,00 €  | 6,00 €  | 34,00 €  |  |  |  |  |
|           | 2.2.3 Výstavba Domu smútku                                            | 1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít | lepšia občianska vybavenosť                        | 2028-2031 | 300,00 € | 300,00 € | 45,00 € | 255,00 € |  |  |  |  |
|           | 2.2.4 Modernizácia vnútorného vybavenia kultúrneho domu v Míkolčanoch | 1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu                 | kvalitné vnútorné priestory KD                     | 2027-2030 | 120,00 € | 120,00 € | 18,00 € | 102,00 € |  |  |  |  |
|           | 2.2.5 Revitalizácia dvora obecného úradu a kultúrneho domu            |                                                            | lepšia občianska vybavenosť                        | 2026-2028 | 80,00 €  | 80,00 €  | 12,00 € | 68,00 €  |  |  |  |  |
|           | 2.2.6 Rekonštrukcia budovy bývalej MŠ v Nováčanoch                    | 1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie           | efektívne využívaný majetok obce                   | 2028-2030 | 150,00 € | 150,00 € | 22,50 € | 127,50 € |  |  |  |  |
| Opat. 2.3 | 2.3.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP          |                                                            | 2 zamestnané osoby                                 | 2026-2032 | 10,00 €  | 10,00 €  | 10,00 € |          |  |  |  |  |
| Opat. 2.4 | 2.4.1 Výstavba multifunkčného ihriska                                 | 2411 - Športové ihriská                                    | verejnosť realizujúca športové aktivity            | 2026-2029 | 100,00 € | 100,00 € | 15,00 € | 85,00 €  |  |  |  |  |
| Opat. 2.5 | 2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies               |                                                            | kultúrne a športové podujatia konané na území obce | 2026-2032 | 10,00 €  | 10,00 €  | 10,00 € |          |  |  |  |  |



| III. Environmentálna oblasť |                                                                                                                                          |                                            |                                                                        |           | 930,00 € | 925,00 € | 143,00 € | 782,00 € | 5,00 € | 0,00 € | 0,00 € | 0,00 € |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-----------|----------|----------|----------|----------|--------|--------|--------|--------|
| Opat. 3.1                   | 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov, zavádzanie SMART prvkov v odpadovom hospodárstve, realizácia osvetových a vzdelávacích aktivít |                                            | skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov | 2026-2032 | 10,00 €  | 5,00 €   | 5,00 €   |          | 5,00 € |        |        |        |
| Opat. 3.2                   | 3.2.1 Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov                                                 |                                            | kvalitnejšia zeleň                                                     | 2026-2032 | 80,00 €  | 80,00 €  | 12,00 €  | 68,00 €  |        |        |        |        |
|                             | 3.2.2 Realizácia ďalších adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí                                 |                                            | realizované dodatočné adaptačné opatrenia                              | 2026-2032 | 40,00 €  | 40,00 €  | 6,00 €   | 34,00 €  |        |        |        |        |
| Opat. 3.3                   | 3.3.1 Výstavba fotovoltických elektrární na obecných budovách                                                                            |                                            | vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE                        | 2026-2029 | 100,00 € | 100,00 € | 15,00 €  | 85,00 €  |        |        |        |        |
|                             | 3.3.2 Podpora využívania obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie vo verejných budovách a na verejných plochách                    |                                            | vyšší podiel elektrickej energie získanej z OZE                        | 2026-2032 | 50,00 €  | 50,00 €  | 7,50 €   | 42,50 €  |        |        |        |        |
|                             | 3.3.3 Komplexná obnova budovy kultúrneho domu v Nováčanoch, vrátane zvýšenia jej energetickej efektívnosti                               | 1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu | kvalitné priestory pre organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí     | 2027-2031 | 350,00 € | 350,00 € | 52,50 €  | 297,50 € |        |        |        |        |



|           |                                                                                           |                  |                                                       |           |            |            |            |            |        |        |        |        |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------------------------------------------------|-----------|------------|------------|------------|------------|--------|--------|--------|--------|
| Opat. 3.4 | 3.4.1 Realizácia protipovodňových a vodozádržných opatrení, obnova melioračných zariadení | 2152 - Priehrady | žiadne škody na životoch a majetku v dôsledku povodní | 2026-2032 | 300,00 €   | 300,00 €   | 45,00 €    | 255,00 €   |        |        |        |        |
| Celkom    |                                                                                           |                  |                                                       |           | 3 978,00 € | 3 973,00 € | 1 171,00 € | 2 802,00 € | 5,00 € | 0,00 € | 0,00 € | 0,00 € |

Zdroj: Obecný úrad Gemerský Sad, vlastné spracovanie



## System hodnotenia a zaradovania projektových zámerov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri ich výbere bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zámerov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projektové zábery, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projektové zábery, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projektové zábery s oporou vo VZN obce, projektové zábery Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projektové zábery s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projektové zábery s ukončeným procesom verejného obstarávania), projektové zábery, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projektové zábery, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projektové zábery, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projektové zábery nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 11 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektových zámerov

| Kategória | Úroveň dôležitosti | Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Projektové zábery                                                                                                              |
|-----------|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1         | Najvyššia          | a) projektové zábery vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ<br>b) projektové zábery riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 1.2.4; 1.4.1; 3.1.1;                                                                                                           |
| 2         | Vysoká             | a) projektové zábery s oporou vo VZN obce<br>b) projektové zábery s právoplatným stavebným povolením<br>c) projektové zábery MAS<br>d) projektové zábery OOCR<br>e) projektové zábery miestnych rozvojových organizácií<br>f) projektové zábery s vysokou podporou obyvateľov<br>g) projektové zábery s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projektové zábery, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná | 1.2.3; 1.3.1; 1.3.2;<br>2.2.2; 2.2.4; 2.2.5;<br>2.2.6; 2.3.1; 2.4.1;<br>2.5.1; 3.2.1; 3.2.2;<br>3.3.1; 3.3.2; 3.3.3;<br>3.4.1; |
| 3         | Stredná            | projektové zábery s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projektové zábery, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 1.1.2; 1.2.1; 1.2.2;<br>1.3.3; 1.5.1; 2.1.1;<br>2.2.1; 2.2.3;                                                                  |
| 4         | Nízka              | projektové zábery v štádiu zámerov / úvah                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1.1.1;                                                                                                                         |
| 5         | Najnižšia          | ostatné                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                |

Zdroj: vlastné spracovanie



# Záver

Formulár 12 (Z1): Schválenie PHSR

| Schválenie PHSR |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dokument        | <p><b>Názov dokumentu:</b> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032</p> <p><b>Štruktúra dokumentu:</b> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanéj Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanéj Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p> |
| Spracovanie     | <p><b>Forma a obdobie spracovania:</b> spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v zime 2025/2026.</p> <p><b>Riadiaci tím:</b> riadiaci tím pozostával z 2 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania.</p> <p><b>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</b> verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov.</p> <p><b>Autor dokumentu:</b> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; <a href="http://www.dokumentypreobce.sk">www.dokumentypreobce.sk</a></p> <p><b>Náklady na spracovanie:</b> z rozpočtu obce.</p>                                                                                                                                                                            |
| Prerokovanie    | <p><b>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</b> 27.02.2026.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Schválenie      | <p><b>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</b> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gemerský Sad na roky 2026-2032“.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

Zdroj: vlastné spracovanie



# Prílohy



## Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

IUS BBSK 2022-2027 a PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja 2022-2030

MŽP (2018): *Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy*. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia, aktualizácia 2018.

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

### Internetové zdroje:

[census2011.statistics.sk](http://census2011.statistics.sk)

[datacube.statistics.sk](http://datacube.statistics.sk)

[datacube.statistics.sk/SODB/](http://datacube.statistics.sk/SODB/)

<http://cp.atlas.sk>

<http://envirozataze.enviroportal.sk>

<http://uzemia.enviroportal.sk>

<https://gis.nlc.sk.org/islhp/#lesnictvo>

[statdat.statistics.sk](http://statdat.statistics.sk)

[www.beiss.sk](http://www.beiss.sk)

[www.cdb.sk](http://www.cdb.sk)

[www.ives.minv.sk/heraldreg](http://www.ives.minv.sk/heraldreg)

[www.maps.google.com](http://www.maps.google.com)

[www.minv.sk](http://www.minv.sk)

[www.orsr.sk](http://www.orsr.sk)

[www.pamiatky.sk](http://www.pamiatky.sk)

[www.registeruz.sk](http://www.registeruz.sk)

[www.scitanie.sk](http://www.scitanie.sk)

[www.statistics.sk](http://www.statistics.sk)

[www.zrsr.sk](http://www.zrsr.sk)



## Zoznam skratiek použitých v PHSR

|      |                                                                   |        |                                          |
|------|-------------------------------------------------------------------|--------|------------------------------------------|
| AOTP | Aktívne opatrenia trhu práce                                      | MŽP    | Ministerstvo životného prostredia        |
| AZE  | Alternatívne zdroje energie                                       | NFP    | Nenávratný finančný príspevok            |
| b.j. | Bytové jednotky                                                   | NN     | Nízke napätie                            |
| BBSK | Banskobystrický samosprávny kraj                                  | NPR    | Národná prírodná rezervácia              |
| BRKO | Biologicky rozložiteľný komunálny odpad                           | OcÚ    | Obecný úrad                              |
| CDB  | Cestná databanka                                                  | o. i.  | Okrem iného                              |
| CLLD | Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou) | OOCR   | Oblasťná organizácia cestovného ruchu    |
| CR   | Cestovný ruch                                                     | OZE    | Obnoviteľné zdroje energie               |
| ČOV  | Čistička odpadových vôd                                           | PA     | Povodňová aktivita                       |
| DHZ  | Dobrovoľný hasičský zbor                                          | PP     | Prírodná pamiatka                        |
| EAO  | Ekonomicky aktívne obyvateľstvo                                   | PR     | Prírodná rezervácia                      |
| EIB  | Európska investičná banka                                         | PPA    | Pôdohospodárska platobná agentúra        |
| EŠIF | Európske štrukturálne a investičné fondy                          | PPF    | Poľnohospodársky pôdny fond              |
| EZÚS | Európske zoskupenie územnej spolupráce                            | SHR    | Samostatne hospodáriaci roľníci          |
| ha   | Hektár                                                            | SPR    | Strategicko-plánovací región             |
| IBV  | Individuálna bytová výstavba                                      | ŠFRB   | Štátny fond rozvoja bývania              |
| IUI  | Integrovaná územná investícia                                     | ŠÚ SR  | Štatistický úrad Slovenskej republiky    |
| KURS | Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001                         | ÚPSVaR | Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny |
| KZAM | Klasifikácia zamestnaní                                           | ÚSES   | Územný systém ekologickej stability      |
| MAS  | Miestna akčná skupina                                             | TTP    | Trvalé trávne porasty                    |
| MOK  | Maloobjemový kontajner                                            | UoZ    | Uchádzač o zamestnanie                   |
| MRK  | Marginalizované rómske komunity                                   | VÚC    | Vyšší územný celok                       |
| MSP  | Malí a strední podnikatelia                                       | VZN    | Všeobecne záväzné nariadenie             |



## Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

### Mapy

|                                                               |   |
|---------------------------------------------------------------|---|
| Mapa 1: Poloha obce Gemerský Sad - širšie vzťahy .....        | 3 |
| Mapa 2: Poloha obce Gemerský Sad voči susediacim obciam ..... | 4 |

### Tabuľky

|                                                                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov .....                                                                     | 9  |
| Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát .....                                                           | 10 |
| Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva .....                                                            | 12 |
| Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva .....                                                                             | 16 |
| Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín .....                                                 | 16 |
| Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti .....                                                                           | 17 |
| Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania .....                                                                | 17 |
| Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci .....                                                                                    | 19 |
| Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2025 .....                                                                           | 19 |
| Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie (k 31.12.2025) ..... | 21 |
| Tabuľka 11: Počet domov podľa typu domu .....                                                                                    | 22 |
| Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky .....                                                                 | 22 |
| Tabuľka 13: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému .....                                                               | 22 |
| Tabuľka 14: Vybavenie technickou infraštruktúrou .....                                                                           | 23 |
| Tabuľka 15: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2025) .....                                             | 24 |
| Tabuľka 16: Infraštruktúra kultúry a športu .....                                                                                | 24 |
| Tabuľka 17: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správných služieb .....                                     | 25 |
| Tabuľka 18: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2024; v ha) .....                                                                   | 26 |

### Grafy

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Gemerský Sad .....                      | 13 |
| Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2016-2025 .....              | 14 |
| Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2016-2025 .....                | 14 |
| Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2016-2025 .....                 | 15 |
| Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2025 .....                    | 16 |
| Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania ..... | 18 |
| Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2016-2025 (k 31.12.) .....           | 19 |
| Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2025 .....                    | 20 |
| Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2025 .....               | 21 |

### Obrázky

|                                                                                                                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Obrázok 1: Finančné zdravie obce Gemerský Sad .....                                                                                                                             | 27 |
| Obrázok 2: Programy politiky súdržnosti v programovom období 2021 - 2027 .....                                                                                                  | 30 |
| Obrázok 3: Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027 .....                                                                                           | 30 |
| Obrázok 4: Strategicko-plánovacie regióny (SPR) a územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) na území Banskobystrického kraja, ustanovené v programovom období 2021-2027 ..... | 38 |



## Formuláre

|                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Formulár 1 (A8): STEEP analýza .....                                                     | 32 |
| Formulár 2 (A10): SWOT analýza.....                                                      | 33 |
| Formulár 3 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....                                      | 41 |
| Formulár 4 (P1): Prehľad opatrení a projektových zámerov podľa oblastí.....              | 43 |
| Formulár 5 (P2): Zoznam merateľných ukazovateľov v rámci jednotlivých opatrení PHSR..... | 48 |
| Formulár 6 (R1): Akčný plán .....                                                        | 52 |
| Formulár 7 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania .....                                   | 56 |
| Formulár 8 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia .....                                | 58 |
| Formulár 9 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica.....             | 59 |
| Formulár 10 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR.....                                | 60 |
| Formulár 11 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektových zámerov .....                | 65 |
| Formulár 12 (Z1): Schválenie PHSR .....                                                  | 66 |